((پێش ئەوەی هەرشتێ بین، ئەبێ کوردبین))
چەکی بێ بیروباوەڕ سێدارەی جەماوەرە

ژمارە سێ   نیسانی ١٩٨١   نەورۆزی ٢٥٩٣   نرخی: بەپێی توانایە

ئاڵای سووری کوردایەتی
ئۆرگانی ناوەندی هێزی پێشمەرگەی پاسۆک

سەرەباس

+ شیعر
+ سەروتار
+ سڵاو لە ڕۆژی ڕۆژنامەگەریی کورد
+ ساڵڕۆژی ٧ نیسانە کوردییەکان لەهەتاوی مێژوودا
+ ڕازێکی کوردانە: چارەسەری بنەبڕی مەسەلەی کورد مافی دیاریکردنی چارەنووسیەتی
+ لە کەلەپووری شۆڕشگێڕیمان دا...
+ شادەمارە سەرەتاکانمان..
+ ئەم کورد کوردێنە بۆ؟!...
+ تیشکێک لەخۆری کوردایەتی: دێڕێک لەداستانی بەچکەشێرانی نەتەوەیی
+ قوتابخانەی پاسۆک : (وانەی سێیەم) ئێمە سەربازی جەماوەرین کوێخای نین
+ بانگێ لە سەنگەری پاسۆکەوە
+ تاریک و ڕوون
+ سەربازی ون
+ لە کەلەپووری شۆڕشگێڕانەی «کاژیک» بەبۆنەی یادی ڕسکانی
+ ماڵاوا

تەنیا لە لولەی تفەنگ دا
ئازادیی چاوی هەڵدێنێ..
هەق بانگ ئەدا.
تەنیا هەر لە ئاستی چەکا
داگیرکەر ملی کەچ ئەکا!

سەروتار..

لە کوردەواریدا مەتەڵێکی نوکتەجاڕ هەیە دەڵێ: پیاوێک چل کوڕی هەیە و وەجاخی کوێرە؟!.جا ئەگەر مەبەستی مەتەڵەکە ئەوەیە، کە "وەجاخ " ناوی کوڕە و بە زگماگی کوێر بووە، دەشێتیش ئەو چل کوڕەی بێ خێر بن. یان ڕێوڕەوتێکی باوکیان کوێر کردبێتەوە!.

ئێمەی کوردلە سالانی پێش گەلاوێژی ١٩٥٨،کاتێ کە ئۆپۆزیسیۆن(معارض)ەی عێراقی لەساڵی ١٩٥٧ دا لە (بەرە) یەکدا کۆبوونەوە. هەندێ باڵی ئەو بەرەیە قایل نەبوون،کە " پارتی " - ئەو ڕۆژە - وەکو نوێنەری کورد بەشداری تێدا بکات. هەر ئەوەندە مەرحەمەتیان بوو،کە ڕێیان دا "حیزبی شیوعی عێراقی"هاوکارییەکی دوو قۆڵی لە دەرەوەی بەرەکە لەگەڵ (پارتی)دا بکات..کە رۆژی خۆشیانیش هات هەر بە تەواوی پشت گوێ خراین. رۆژگار هات و رۆژگار رۆیشت، ئەو بن بنچکەی کورد بوە قەلایەک و هەموو (هەق خواراوێکی) لە سایەدا دەحەسایەوە. کە شۆڕشی ئەیلوولیشیان زیندەبەچاڵ کرد، ئەوکاتە هەموو تێگەیشتن کە بوون و مانەوە و ڕوومەت/ کەرامەتیان بە کوردەوە بەند بووە. پێشکەوتووخوازی بەعسیش بە ئێمەوە بەند بووە و لەوەش سەیرتر ڕزق و ڕۆژوو و چاوکاڵیی جاشەکانیش هەر بە ئێمەوە مابووە!. تا کار گەیشتۆتە ئەوەی ئیمڕۆ(بزووتنەوەی ڕزگاریخوازی کورد) تەوەری هەرە سەرەکی و کاریگەری ئازادیخوایانی عێراق و ناوچەکەشە. ئەگەر نەڵێین بێ ئەو بزووتنەوەیە، شتێ نییە پێی بووترێ ئازادیخوایان ، ئۆپۆزیسیۆن"معارڤ».

پاش سێ چوار ساڵ لە تاڵترین تاقیکردنەوە و بار و هەلومەرجی سەختی وا کە باسکردنی هەر لە ئەفسانە و خەیاڵ دەچێ. پاش نەبەردی و خۆڕاگرتنێکی بێ نموونە و وێنە لە هەموو مێژوودا. پاش قوربانیدانی چاکترین ڕۆڵەکانی ئەم نەتەوەیە، چاوی هیوا و ئاوات و خواستی هەموو لایەک و لەو گولاڵە سوورانەن ،کە مژدە و دیاردەی بەهاری ئازادی کورد و سەرفرازی گەلی عێراقن. هەموو لایەک بۆیان دەرکەوت، کە بێ کورد سفری پاش وێرگوڵیش نین.

ئەمەش ئەو ڕۆژە بوو،کە کورد چاوەڕوانی دەکرد و بە قوربانیی هەزاران ڕۆڵەی جەربەزەی دەستی خستووە، نرخەکەی کاولکردنی کوردستان بووە. دەربەدەری و ئاوارەیی هەزار گوندی کوردستان بووە، فرمێسک و ناڵە و مەینەتی هەموو ماڵێکی کۆست کەوتووی کورد بووە. نرخێکی گران بووە، بەڵام لە حسابی خەبات و گیانبازی و ئازادیدا هەرزانە. چونکە ئەوە دوا کۆسپ و پلەی خەباتی رزگاریخوازی کورد بووە. بەمە کورد کەوتۆتە بارو هەلومەرجێکی واوە، کە ببێتە سەرەنێزەی ڕەوا و هەق و ئازادی و کەرامەتی مرۆڤ لە ناوچەکەدا. ئەو هەلەی بۆ ڕەخسا کە هەموو داواکارییە ڕەواکانی، کە جاران خەون و خەیاڵ بوون لە حیسابی سیاسەتمەداراندا، یان جوێن بوون لە نەتەوەییەکان دەگیران، ببێتە واقیعێک و ئەرکی بوون/ واجب الوجود!!. ئەویش مافی دیاریکردنی (چارەنووس)ییەتی. جاران ئەگەر هەژگی دوای کلکی ئۆپۆزیسیۆنی عێراقیمان پێ ڕەوا نەدەبیندرا و بێ شەرمانە بە "بەشێک لە نەتەوەی عەرەب"و خاکەکەمان تا پشت شاخەکانی "پشتکۆ"وەش، بە موڵکی کەسێکی تر دادەنرا. بووینە خدری زیندە و کەرامەتی ئەو دەمارگیرانەشمان پاراستووە. لێرەدا چاوەڕوانی ئەوە دەکرا، بە پێی هەموو حسێب و لۆژیکێک ببینە شانەی هەنگ و هەنگوینمان تێدا کۆبێتەوە. وەکو کورد (جا چ دەبین و نابین چ نییە،ئەگەر بۆ کورد و خزمەتی کورد ببین و هێندەی بێگانەکان دۆستی یەک بین)ڕێ نەدەین پەل پەلمان کەن. ئەو خەونە تاڵەی دوژمنان و داگیرکەرانمان پێوەیان دەبینین بمانهێنایەتە دی. ئەویش بە یەکگرتنی هەموو هێزە سیاسییە شۆڕشگێڕەکانی کورد دەبوو کە بەرەی بناغە و بنچینەی هەموو ئازادیخوایانی عێراق بوایە. یەکمان گرت بەڵام لە سێ قۆڵەوە!! لەگەڵ هەموو کەسێکدا ڕێکەوتین، لەگەڵ خۆماندا نەبێت. ئەگەر یەک دوویەکیشمان پێکەوە لکابن، دەبێت دەم سپییەک لە بەینماندا بێت. وە ببێتە سرێش پێکمانەوە گرێ بدات. نامەخوا ئیمرۆ کورد لە سێ (بەرە)دایە. لە جووقەی سێ ئاوازی سەر گۆڕەپانی ناوچەکەیدا. لە سێ زاراوەی بە بڕشت و باوی "نەتەوەیی" (پێشکەوتوو)، (ئیسلامی) دایە. دەتوانین {{نەتەوەیی،پێشکەوتوو، ئیسلامی}}بین،بەڵام ناتوانین(کورد)!!. ئەگەر یەکێ نەزانێ دەڵێ: ئەمە ڕۆڵ دابەشکردنە(توزیع الادوار)ە و عا فەرم!!. نازانن کابرای بەسراوی لە نێوان (حانە و مانە)ی ژنیدا، ڕیشی لەبەین چوو. ئێمە لە بەینی (حانە و مانە و خانە)دا سمێڵیش دەنێینە بان!...

ئێمە بە دڵسۆزییەوە لە ڕووی بەتەنگەوە هاتن و بە زمانی جەماوەر دەڵێین:

براینە.. ئەوەی چوو چووە و هەتا بە دووی کەوین زەرەرمەندتر دەبین، گوناهی کێیە و خەتای کێ بوو. ئەمە وا و ئەوەیان وا نامان گەیەنێتە هیچ. کێ کێی پێ چاک نییە با بیداتە دەست ڕۆژگار و حوکمی جەماوەر. ڕاستی و چاکی و پاکی

هەرگیز تا سەر نەشاردراوەتەوە و نەتوانراوە، خەفە بکرێت. بەرگی دزێتیش هەر بە شەو لەبەردەکرێ. ڕۆژبۆوە یان دەبێ داکەنرێ یان خاوەنەکەی دەگاتە سەری. کەسیش با نە لە چەکی، نە لە پروپاگەندەی / دیعایەی،نە لە زۆری و نە لە فێڵی کەس بترسێ، چونکە هەمووان پێشمەرگەین و کەسیش ئەوەندەی بەعس نە چەک و نە پروپاگەندە و نە زۆر و نە فێڵی نییە. ئەوەتاش خۆی پێناگیرێ. با هەموانیش لە بینەبڕکێی هێمنانە دا، جەماوەر حوکممان بەسەردا بدات. ئیمڕۆش حوکمەکەی ڕەوا نەبێت، سبەی ڕاستی دەکاتەوە. ئەو ڕۆژە هەقی ئەو غەدرەیشی بۆ دەکرێتەوە ئەگەر بوو!. ئێمە با ئەوە بکەین ئینجا بزانین (نەتەوەیی) و(پێشکەوتوو) و (ئیسلامی) و هەرچی هەیە و نییە،بەپێی خۆیان وەکو دەرمان بە شوێنماندا ناگەڕێن و دەسە و دامێنمان نابن!. بزانین کورد نابێتە(نەتەوەیی) و(پێشکەوتوو) و (ئیسلامی)یش!. بزانن نابینە ئیمام و دەمڕاستی هەمووشیان. باشە ڕۆژیشمان مسۆگەرە،چونکە ئێمە ئەگەر)تەوەر) و (جەمسەری) سەرەکی و کاریگەری (ئۆپۆزیسیۆن) و ئازادیخوایان بووین، چ دەبێ شتێ لە مەسەلەکەی ئێمە ناگۆڕێ. ئایا ئەمیان کورسییەکەی بەغدای پچڕی وا دەبێ و وا دەکا. وە ئەویان بە میرات بۆی مایەوە، ئەمە دەکات و ئەوە دەبێ، دەردی دەڵێن چ دەبێ با ببێ. ئێمە خۆمان مسۆگەر زامنی / تەئمینی خۆمان کردووە. هەر لێستاشەوە دەتوانین چمان بوێت ـ دیارە مەبەست ڕەوا و هەقی کوردە ـ پێیان بسەلمێنین و ئیمانیان پێبهێنین. کێش نایکات، بزانین بێ ئێمە چی کردووە و چی پێ دەکرێ. هەتا ماون کە شاخیان بمێنێ و بچەمنەوە و لەئاستی کورد دا چاو داخەن. ئێمە نەبین ئەوانە (تۆزی دەهۆڵ و ڕۆنی مێشوولە)ن. هەر یەک یەک و دوو دوو بەعس هەموویان دەگرێ.. ئێمە هەق دەڵێین، بە زمانی ئەتەکێتی ناو ساڵۆناتی سیاسەتیش نایڵێین، چونکە بۆ جەماوەری دەڵێین و هی ئەوانە دەیڵێینەوە. لەگەڵ هەموو ئەمانەشدا، لەگەڵ هەموو هەوڵێکی خێرخوایانەداین و لێستاشەوە ئامادەین لەهەموو بوار و لەسەر هەموو ئاستێک هاوکاری هەموو لایەک بکەین. لەپێش هەموو شتێکەوە لە خزمەتی جوڵانەوەی رزگاریخوازی کورداین لە کوردستانی گەورەدا و کورد لە کوێ پێویستی بە (پاسۆک)بێت، سەنگەری لەوێدا دەبێت. هەر داگیرکەرێکیش چقڵێ لە پێی منداڵێکی کورد ڕۆکات،وادەزانین بە چاوی ئێمەیدا دەکات. ئەو داگیرکەرە چییە،چی نییە؟،سەری بە ریشی بابێ!! چونکە ئێمە پێش ئەوەی هەر شتێ بین کوردین...

ـ دەستەی بەڕێوەبەرایەتی ـ

سـ‌ـــــــلاو //
لە ڕۆژی ڕۆژنامەگەریی کـــــــــــورد

٢٢ی نیسانی هەموو ساڵێک یادی پشکووتووی خونچەی وشەی جەماوەری کوردییە./ بەر لە ٨٣ ساڵ بۆیەکەم جار لە مێژووی فەرهەنگ و ڕۆشنبیریی کوردی دا، لە دەرەوەی نیشتمانی ژێر دەستەو و داگیرکراوماندا، لە قاهیرە، دەمی یەکەم خونچەی وشەی پیرۆزی کوردی پشکووت. ژمارەی یەکەمی ڕۆژنامەی (کوردستان) ی ئازیز بەدەستی نیتمانپەروەری مەزن (مەدحەت بەگی بەردخان) لە ژان و ژوانی ئەو ڕۆژەی کورد دا لەدایک بوو. لەبەر ناچاری زۆرجاران ئەم ڕۆژنامەیە بارگە و بنکەی گوێزراوەتەوە بۆ (ژنێف) و (ڤۆلگستۆن) و (لەندەن) و لەدوای «مەشروتیەت»یش بۆماوەیەک لە (ئەستەمبوڵ) دەرچووە. ئەم ڕۆژنامەیە بە وشەی کوردی ڕەسەن و بیری نەتەوایەتی و کوردایەتی پیرۆز، گیان و ویژدانی نەتەوەی کوردی دەهاژاند بۆ (سەربەخۆیی و ڕزگاری و یەکگرتنەوە هانی دەدان). هەر دەستە خوشکی ئەم ڕۆژنامەیە بوو کە ساڵی ١٩١٩ بەناوی «ژین» لە ئەستەمبوڵ دا لەژێر دروشمی (کوردستان ماڵی کوردە) دا کڵپەی شۆڕش و ویستی مێژوویی کوردی تاو پێ دەسەند.

ئەگەرچی ناوەناوە پێنووسی بەکرێگیراو و خۆفرۆش و سڕبووش، سەری نەویان لە نێو بڵندایی پێنووسە مەزنە کورد دۆستەکاندا بە شۆڕی لەقاندووە؟ بەڵام هەمیشە بیری "کوردایەتی " و دەنگی " ڕەوا" و وشەی "پرشنگدار و پرشنگدار" پێشەنگی کاروانی خەباتی "ئازادی و یەکسانی" کورد بوون.

وشەی پیرۆز و پاک و شۆڕشگێڕ و ڕەسەن، هەمیشە هەوێنی خەملاندنی خەباتی ڕزگاریخوازی کورد بووە و لە نووکی پێنووسی بەحورمەت و ڕاستگۆ و نەترسەوە، پڕیشکی شۆڕش و ڕاپەڕین دەڕسکێ. پێنووس بانگی "هەق" هەڵدەدا و چەک، چۆک بە دوژمن دا دەدات. هەر هەمووش بە بیری(کوردایەتی)فرچکیان هەڵدەدرێتەوە.

سـ‌ـلاو لە وشەی پیرۆز و ڕەسەن، لانکەی دواڕۆژی" ئازادی و یەکسانی».

ـ دەستەی بەڕێوەبەرایەتی ـ

{{ساڵڕۆژی ۷ نیسانە کوردییەکان، له هەتاوی مێژوودا...}}

ڕووداوە گرنگ و بەرچاوەکانی هەر نەتەوەیەک، بناغە و توخم و تۆوی بوونیەتی. تێکڕای ئەو بەسەرهاتە مێژووییانە، شەقڵی تایبەتی و سەربەخۆیی دەکێشنن و ڕەنگ و ڕووو و قوڵایی و سەر و سیمای دیاری دەکەن. ئەو یادگار و بیروباوەڕانە له قوڵایی و پانتایی یاد و بیرەوەری کۆمەڵدا له "هۆش" و "هەست" و "ویژدانی" کۆمەڵایەتی دا، نهێنی بوون ومانەوە و بەردەوامیێتی..

"مێژوو" ی نەتەوەیەک ڕۆژی" ڕسکان و فراژبوون و قاڵ بوون و خۆڕاگری و بەرەنگاربوونەوە و گەشە و بڵندبوونەوە"ن.مێژووی هەر نەتەوەیەکیش ناوەڕۆک و جەوهەری بوونیەتی. تا له بۆتەی ڕۆژگاریشدا قاڵتر بێت و ڕەگ و بنج داکوتراوتریش دەبێت. ڕۆژگار و بەسەرهاتی مێژووی کوردیش بەهەر لایەکدا وەرچەرخێ و سەرنجی بێگانە بۆ هەر لایەک دەدەیت. ، داستانی " نهێنیبوونی ئادەمیزاد" و "پەلەی ژیان" و "بڵندی پڕ شکۆیی" مرۆڤت بۆ دەسەلمێنێ. له ئاست نیگارێکی وا سەرسوورهێنەر،دەبێ مرۆڤ توند ئامێز بە هۆشی خۆیدا کات، نەبادا له دنیای بوون و باوەڕدا بیترازێنێ لەم بواردا تەنها بۆ یاد یادخستنەوە بۆ مەزنی و نەمری کوردسەرنجێکی ڕێبوارئاسایی "مشتێ له خەروارێکی" ڕووداوەکانی نیسانی کورد دەدەین:

١ـ له ٥ ی نیسانی ١٩٣١ دا جەنگاوەرانی کورد له شەڕێکی دەستە و یەخەی قارەمانەدا بەرەنگاری هێزی چەپەڵی ئینگلیز عێراقیی بوونەوەو

داستانێکی تری قارەمانێتی و نەبەردی کردیان تۆمار کرد و جارێکی تر ویست و خوازی ڕەوای کوردیان سەلماندەوە کە نایەوێت عێراقییان هەر شوێنییەکی تر بێت و دەیەوێ کوردستانی بێت ئەم نەبەردییەش له مێژوودا بە ناوی شەڕی ئاوباریک بەناوبانگە کە پاشای/مەلیکی کوردستان شێخی مەزن ڕاپەڕینەکەی شەشی ئەیلوولی ١٩٣٠ دژی پەیمانی عێراقی - ئینگلیزی تاو پێ سەندوو له ٥ ی نیسانی ١٩٣١گەیشتە چڵەپۆپە و بڵندترین شێوەی خەبات کە ڕاپەڕینی چەکداری بووە... لەم بارەیەوە ڕابەڕێکی مەزنی کوردله پەڕاوە بەنرخەکەیدا دەڵێ: بڕیار وابوو له هاوینی ١٩٣٠ دا هەڵبژاردن بکرێ بۆ ئەوەی پەرلەمان له سێپتەمبەردا کۆبێتەوە و پەیمانەکە پەسەند بکا خەڵکی سولەیمانی له هەڵبژاردن دا بەشدار نەبوون و له شەشی سێپتەمبەری ١٩٣٠ دا خۆ پیشاندانێکی گەورە ڕێکخرا کە له نێوان پۆلیس خەڵکەکەدا بووبەشەڕ و ٤٥ کەسی تێدا کوژرا و نێزیکەی ٢٠٠ کەس بریندار بوو ڕۆژی

شەشی سێپتەمبەر لە مێژووی گەلی کورد دا وەک ڕۆژی خەبات دژی ئیمپریالیزم و کۆنەپەرستی تۆمار کرا و بوو بە نیشانەی دەست پێکردنی قۆناخێکی نوێ لە خەباتی دژواری دوا رۆژدا. شێخ مەحمود کەتا ئەو کاتە چاوەڕوانی پێشهاتەکان بوو سەرلەنوێ تاوی دایەوە چەک.

خەباتی چەکدار ئەمجارە تا مارسی ١٩٣١ درێژەی کێشا و شێخ مەحمود هێندێک بەرهەمی باشی لێ وەدەسیهێنان. شێخ مەحمود تەناتەتهەوڵی ڕزگارکردنی کەرکووکیشی دا.

٢- لە ١٤ ی نیسانی ١٩٦٠ یشدا بۆ جارێکی تر بزووتنەوەی نەتەوایەتی کورد و بیری نەتەوایەتی کورد پاش تاساندن و کپکردنەوەی لە دوای چلەکانەوە و دروستکردنی چەند دامودەزگا و ڕێکخراوێکی ناوەڕاست ڕەوی خۆبەدەسەدەرەوەی ناوەڕۆ پووچ و نانەتەوەیی و ڕووکەش کوردانە لەسەر دەستی دەستەیەک لە شۆڕشگێڕانی ڕەسەن و کورد ویست پاش تاقیکردنەوەیەکی تاڵ لەگەڵ ئەو کۆڕە نانەتەوەییانە و پاش خۆشبوونی زەمینەی سروشتی ڕسکان کۆمەڵەی ئازادی و ژیانەوە و یەکێتی کورد ڕسکاو بەناوی کاژیک دەرگای رۆژگارێکی ڕوونی خستە پێش بزووتنەوەی رزگاریخوازی کورد و لەگەڵ هەڵگیرساندنی شۆڕشی ئەیلوولی پیرۆز هاوبیرانی کاژیک لەدەستەی پێشەوەی گیانبازانی کورد دابوون . هەرچەندە وەکو بڵاوکراوەیەکی کاژیک لەساڵی ٩٧٥ دا بەناوی کاژیک و هەرەسی شۆڕشی کورد دا دەڵێ:

بەم جۆرە لە هەموو قۆناغەکانی شۆڕشدا سەرکردە بۆرژوا بچووک و مەیلدارانی ڕیفۆڕمی و دەرەبەگە خێڵایەتییەکان کە دژی ئەو شۆڕشی سۆشیالیستی نەتەوایەتییەن کە حیزبیمان گرتوویەتە بەرکەوتوونەتە گیانی هاوبیرانمان چالاکترین هاوبیرانمان لە گرتن و هەتا کوشتنیش ڕزگاریان نەبووە.

هەروەها هاوبیرایەتی کاژیک گوناح و تاوانێکی بێ لێبووردن بووە لە کوردستانی پارتییەکان دا! لەگەڵ ئەمەشدا لەدابڕانەکەی بەهاری١٩٦٤نێوانی بارزانی و کۆمیتەی ناوەندی کاژیک لایەنی ئەو لایەنەی گرت کە لە شۆڕشدا مایەوە ئەو رۆژە بارزانی هەر خۆی چەندشەڕکەرێکی لەگەڵ مابووە و مانەوەی جەماوەریش بە دەوریدا مانەوەیەکی فطری و عفوی بوون کە بەرگەی کێشمەکێشی نێوان ئەو و کۆمیتەی حیزبەکەی وشۆرش و داگیرکەرەکەی نەدەگرت دەبوایە ئەو گردەبوونەوەیە فطری و عفوی یە بخرایەتە قلبێکی ڕێوپێکی حیزبایەتییەوە و ئەمەگەورەترین هەڵەی بردەم کاژیک بوو بۆ ئەوەی جەماوەر لەدەست هەردوو ڕزگار بکات، بەڵام لەو ڕۆژەدا نەدەکرا پشت لە دوژمنە سەرەکییەکە بکرێت و ناکۆکییە مام ناوەندییەکان بخرێنە پێش . خۆ ئەگەر

کورد لە وچانی پشوو و هێمنیدا بوایە بۆ دواجار جەماوەری کورد لەچەواشەبوون ڕزگار دەکرا!! بۆیە کاژێک بڕیاری دا کە چالاکی حیزبی خۆی بوەستێنێ و هەموو توانای بخاتە خزمەت شۆش و بارسەنگیبارزانی ڕاست کاتەوە بەمەش نموونەیەکی بێ وێنەی لە قوربانی دان و خۆنویستیدا تۆمار کرد و بۆ یەکەمجار تاقیکردنەوەیەکی رابەرانە بوولە قوربانیدان بە بەرژەوەندی حیزبایەتی و هەتا فکریش لە پێناوی بەرژەوەندی نەتەوەدا کەچی پاش ئازاری ١٩٧٠ مانگی هەنگوینی/ شهر العسل ەکەی بەعسی بادرایەوە سەر گیانی کاژێک و هەتا بەسەدان کەس لە ڕیزەکانی پارتیش بە تۆمەتی کاژێک!! ی دەرکران!!! بەڵام ئەم ڕەفتارە ناکوردە نادڵسۆزانەیە هەنگاوەکانی کاژێک ی نەشڵەژاند و بە هەڵەیدا نەبرین هەرچەندە جارێکی تر ئەم گاڵتەجاڕییە لەسەرەتای ساڵی ١٩٧٥ دا لەسەر دەستی پاراستنی ناوبانگ زڕاودا نوێ بۆوە!!.

ئیمڕۆ پاسۆک بەرۆگری پێشکەوتوو و پێگەیشتووی ئەو خەباتە پیرۆز و پڕ شانازییەی کاژێکە و هەردەم دروشمی پێش ئەوەی هەر شتێ بیندەبێ کورد بین ی بڵند کردۆتەوە و پێڕەوی دەکات...

سڵاو لە یادی پڕ شکۆی ڕسکانی کاژێک

٣- لە ٢٤ی نیسانی ساڵی ١٩١٩ دا گۆیان ەکان بەڕووی داگیرکەی ئینگلیزیدا ڕاپەڕین و لەگەڵ ڕاپەڕینەکەی شێخ مەحمود دوو ئەڵقەیزنجیرەیەکی شۆڕشگێڕانەی خەباتی ڕەوای کوردبوون دژی داگیرکەری عێرقی و ئیستعماری ئینگلیزی و دژی پارچە پارچە کردنی کودستان لە هەموو ڕۆژهەڵاتـدا دەتوانین ڕاپەڕینی کورد لەڕووی ئینگلیزدا بە پڕیشکی یەکەمی شۆڕشی ناوچەکە دابێین دژی دەسەڵاتیرەشی ئیستعاریان... مێژوونووسی و سیاسییەکی هەڵکەوتووی کورد لەسەر زمانی د. ن کولکوف دەگێڕێتەوە و دەڵێ:

گەلی کوردبەوەی کە لە ڕاپەڕینی ١٩١٨-١٩١٩ دا بوو بە پێشەنگی جەڵانەوەی گەلی عێراق نەخشێکی گرنگی ە ئامادەکردنی ڕاپەڕینیساڵی ١٩٢٥ یعێراق دا دیاری کرد.

لە شوێنێکی تردا دەڵێ: کوردەکان بەگشتی لە شەڕی دژی ئیمپریالیزمی بریتانیادا بەشداربوون و هەرچەندە ڕاپەڕینەکەش کۆژایەوە، بەڵام تێگەیشتن کە دەکرێ لەگەڵ بەهێزترین دەوڵەتی ئیمپریالیستی یانی ئیمپریالیزمی بریتانیایش شەڕ ببکرێ.

ئەوان تەنها هەربە یوای ئەوە نەبوون رزگاری و نەتەوایەتی وەدەست بێنن بەڵکو بە هیوای ئەوەش بوون کە دۆخی کۆمەڵایەتیشیان باشتر بێ.

٤- ٢٢ی نیسانی هەموو ساڵێکیش یادی پڕ شکۆی چاوهەڵهێنانی وشەی پیرۆزە لەو ڕۆژەدا لە ساڵی ١٨٩٨ دا یەکەم مارەی ڕۆژنامەیکودستان لە ئاوارەییدا

و دەربەدەری کورد لە دایک بوو ئەگەرچی لە لانکەی نیشتمانی دایکدا نەلاوایەوە بەڵام لەیانی کوردەوە ڕساکا بووپاشانیش نەوەکانی دوای خۆی ڕۆژنامە و گۆڤارە بە حورمەتەکاندا هەر درێژەی ئەو نەهامەتی و تەنگەتاوییەن و تا ئیمڕۆش ڕۆژنامەی کوردی لەباوەشی کوردستانی ئازیزدا نەحساوەتەوە. یان لەبن بەردێکدا و یان لەژێر خانێکی تاریکد چاوی هەڵهێناوە، بەڵام دنیایەکی بۆکورد ڕۆشن کردۆتەوە.

٥- لە ٢٤ی نیسانی ساڵی ١٩٧٤ دا پاش ئەوەی نەوەکانی جەگیز و هۆلاکۆ شەڕیان گلاندەوە کوردستان لە پڕدا بێ هیچ لێکدانەویەک ودەست پاراستنێک توپلێفە مەرگچێنەکانی بەعسی ڕەگەزپەرست شاری قارەمانی قەڵادزێ یان بۆردوومان کرد کە پتر لە ١٣٠ قوتابی زانکۆو پێ سپی و بێ دیفاعیان شەهید کردووە و دەیانی دیکە بریندار و کەلە کران پاش دوو ڕۆژ لە کارە دڕندانەکەیان شاری هڵەبجەی خوێناویشیان بەدەردی قەڵادزێ برد بەڵام ویستی کورد زۆر لەوە قایمتر بوو سەر بۆ خوازی گڵاوی هۆلاکۆیانەی بەعسی دا بنەوێنێ. ئەوەتا بە دەمی سوارە چەوتەکەی قادسییەوە خۆی کورد ناچار کرد کە دەستی ناپاکی و ملکەچی و پێلان لەدەستی شای نۆکەری ئیمپریالیزم بن بۆ ئەوەی پێکەوە خەنجەری ناپاکی لە پشتی کورد بدەن و دایان بەڵام هەر پاش ساڵێک کورد ڕاپەڕییەوە و ئیمڕۆ لە کوردستانی باشوورداخەباتی ڕزگاریخوازی کورد بۆتە نێرگە و دەستەوارەی خەباتی هەموو گلی عێراق و کوانێکی شۆڕشگێڕیشە ل ناوچەی خۆرهەڵاتدا..

سەددام ی باوک برای شاش ئیمڕۆ قەرزی ئەو ناپاکی و پلانە دەداتەوە وهەتا پەنا گوێی لە شەڕێکی دۆڕاوی دست تێدابڕاوی هەرزاندا نقوم.

دیارە ئەمەش حوکمی مێژووە بەسەدام و هەموو داگیرکەرانی کوردستانیش دەڵێین : ئەوەی دوژمنایەتی نەتەوەیەک بکات و مل بنێتە بەر لیویستی نەتەقەیەک لە تێشان و ڕووڕەشی و هەڵدێر بەولاوە ی بۆ دەمنێتەوە هەموو داگیرکەران ودوژمنانی کورد تا ئیمڕۆ هەمیشە پەشێمانیو تێشکان و لە گۆڕنانیان لە دوژمنایەتی کورد دا دۆزیەتەوە.

ڕازێکی کـوردانه:
چارەسەری بنەبڕی مەسەلەی کورد مافی دیاریکردنی چارەنووسییەتی

ئێمەی کورد تازە ڕیشمان بووە بە ڕیشی ئەو گەلانەی کە لە چوار لای نیشتمانە بەشکراوەکەمان دا ـ بەزۆر و بە ناهەق ـ پێکەوە لکێندراوین. ئەم گرێبەند و خستنە سەرەش نەوا دەمایەوە و نە واش ئالۆز دەبوو، ئەگەر لەتەک زەبر و زەنگ و زۆردا، هۆشی کورد دەستەمۆ و ماڵی نەکرایە، بە هاوکاری پیلانی کۆمەڵی خۆفرۆش و کۆڕ و کۆمەڵی سیاسی ناوەڕاستڕەوی ترسنۆکی نا نەتەوەیی. هۆشی ئەو گەلانەش نەخرایەتە سەر بارێکی چەوت و چەواشەی واوە، کە کوردستان ماڵی دایکیانە و پارووە چەورەی بەری ڕەنج و گەنجیانە.

بۆ یەکەم هەنگاوی ڕاستکردنەوەی ئەم بۆچوونە چەوت و چەواشانە و زامبنی سەرکەوتن و بەرهەم بووی بزووتنەوەی ڕزگاریخوازی کورد، تەنها بە پاکتاوکردن و هەڵتەکلاندنی ئەم تەلیسمە دەبێت و خەباتی ڕزگاریخوازانەی کورد تا ئەو زەمینە دەروونی و هۆشییە پێویستەی چەسپاندنی ڕەوا و مافی کوردە لە (دیاریکردنی چارەنووسی) دا خۆش نەکات و کورد نەخاتە سەر ئەو بارەی کە نەتەوەیەکی جیاواز و سەربەخۆ و تایبەتە و وەکو هەموو نەتەوەکانی جیهان مافی چارەنووسی خۆی دەبێ لە چنگی خۆیدا بێت و ئەو گەلانە ـ بەتایبەتی چین و توێژ و کۆڕ و کۆمەڵانی پێشکەوتووی ـ دا نەهێنی بە بینینی واقیعی و داننان بە ڕاستی و مافی کورد دا، وەکو نەتەوەیەکی سەربەخۆ و جیاواز و نەیانخاتە سەر ئەو بارە دەروونی و هۆشییەی کە شەرمیان بێتەوە لە داگیرکردنی کوردستان و خۆیان و پێش خۆیان و داهاتوویان ژێر قەرزەی کوردن. ئا ئەم زەمینانە خۆش نەکرێن، نەچەسپێن، بچوکترین داواکاری ڕەوای کورد بەرەنگاری دڕندانەترین شاڵاو و بەرگری دەبێت و هەتا سەر لە لای پێشکەوتووی ئەو گەلانەش دەشێوێنێ و هەڵوێستی ناسرووشتی شۆڤێنییانەیان پێ دەنوێنێ. بەمە بزووتنەوەی کوردایەتی نەک هەر لە هێزێکی سەربار و پێویستی سروشتی بێبەش دەکات، کە بەشێکی گرنگی خەباتی هەموو گەلانی ئازادیخواز بووە. بەڵکو ئەو هێزە سەربارەش دەکاتە پارسەنگی داگیرکەرە کۆنەپەرستە شۆڤێنییەکە و تین و تاویش لە جەماوەری کۆڵنەدەری کورد دەبڕێت و ئەو تەوژمە مینۆکییە دەروونییە پێویستەی دەبێ ببێت،

سڕ دەکاتەوە و دیاردەی خۆفرۆشی و خلیسکان، هەتا لە تاکە تاکەی خەڵکیشەوە دەتەنێتەوە بۆ هێزە سیاسییەکانیش !!.

هەموو سەرکەوتنێک و بەرهەم و دەستکەوتێکی خەباتی ڕزگاریخوازانەی کوردیش کەم تەمەن و بێ زامن دەبێت، لەبەردەم مەترسی پوچبوونەوە و هەڵوەشاندنەوەدا دەبێت. هەموو ملدان و داننانێکیش بەو مافانەی کورد دا کاتی تەکتیکی و بە گومان دەبێت. لە نێزیکترین دەرفەت و هەلی هەڵکەوتوودا، دەگەڕێتەوە سەردۆخی جارانی، یان بە کۆمەڵێ شێوە و شێوازی / شکلیاتی تر و ناوەڕۆکی پووچ و بێ گیان دەمێنێتەوە.ئەمە جگە لەوەی کە دەبێ هەمیشە کورد، لە خەباتێکی نەرێنییدا بێت، هەتا پاش سەرکەوتنیشی، دەستی لەسەر پەلەپیتکەی تفەنگەکەی بێت. نەبادا پشتی کردەوە داگیرکەرەکەی زەفەری پێببێنێ، لە بری ئەوەی پاش سەرکەوتن و گەیشتنە ئامانج تەرخان کات بۆ خۆ داکوتاندن و بینای کۆمەڵ و بەکاهێنان و بە گەڕخستنی ئەرێنییانەی ئەو دەستکەوتانە. داگیرکەرەکەش هەردەم لە ژانی دڵەکوتێ و وەسوەسەی جیابوونەوە و ترسی دابڕیندا دەبێت. هەزار و یەک کێشە و ئاڵۆزی تر هەر لەم کێشەیەوە هەڵدەستێ.

خۆت بۆ خۆت مێژووی تەقەوەستان و گفتوگۆ و ڕێکەوتن و کاتەکانی شەڕ و ئاشتی لە کوردستاندا - بەتایبەتی کوردستانی باشوور و شۆڕشی ئەیلوول - لێکدەرەوە و بیهێنە پێشچاو و لێی ڕامێنە بزانە چەندە " ئەرک و وزەی لە کیس چوو" لەم گێژاوەدا بە فیڕۆ چووە. بۆیە ئاو لە دنگدا کوتانە و خۆ بەکوشت دانە تا:

١- هەموو کوڕ و کۆمەڵە سیاسییەکانی کورد دروشم و ئامانجە ستراتیژییە مێژوویییەکانی کورد بڵند نەکەنەوە و جەماوەری کورد بە گیانی یەکێتی کورد و سەربەخۆیی پەروەردە نەکەن و ئامانجەکانی و وچانە ناچارییەکان لەبەر ڕۆشنایی ئەم دروشم و ئامانجە سەرەکی و ستراتیژیەدا دیاری نەکەن. ئەگەر یەکێ چ لە ڕووی دڵسۆزی گێلانە، یان چاوبەستەکی خۆفرۆشانە، یان ترسی بێ باوەڕانە لێمان قووت ببێتەوە و بڵێ:

A- ئێمە " ئۆتۆنۆمییەکی شەقوشڕ"و"خودموختارییەکی شڕوهوڕمان" پێ ڕەوا نابینن و بە "ئیسرائیلی دووەم" و " کافری رافزی لە دین دەرچوومان" دادەنێن،کۆمەڵانی خەڵکیمان بە ناوی "جیاخواز" و " تەجزئەتەلەب" لێ هان دەدەن و دەهورووژێنن. ئەگەر ئەم دروشمە چوار پارچەییە بڵند کەینەوە تەواو خوێنی خۆمان دەکەینە کاسەوە!.بە کورتی و کوردی دەڵێین :

١ـ ئەم قسەیە خۆی لە خۆی بڵند دەبێتەوە و بەگژ خۆتاندا دەچێتەوە،چونکە تاکە یەک داواکاری و داخوازی و ـ هەتا پاڕانەوەش ـ نەبووە،بەو ناوە و لە ژێر ئەو دروشمانەدا بەرەنگاری نەبووبنەوە و بەگژیدا نەچووبنەوە. ئیدی لەمە پتر چی دەکەن و " ماویانە کاولی کەن؟"، یەکێ تەڕ بێت چۆن لە باران دەترسێ ؟!.

٢ـ دوژمنان و داگیرکەرانمان ، پێیان بکرێ و دەستیان ببێ، سەلکە تووریکمان پێ ڕەوا نابینن. هەر بە بڕی بێ توانایی خۆیان و زەبروزەنگ و شەقی کوردیش دێتە سەر چۆک. ئەمانە تەنها بە سیاسەتی (کوتەک) سەریان نەرم دەبێت و هەرگیزا و هەرگیز چاوەڕوانی ئەوەیان لێ ناکرێت، کە تۆزقاڵێک لە کەلی شەیتانی نەگریسیان بێنە خوارێ و ڕەحمییان بتلیسێتەوە و یان بیروباوەڕی "مرۆڤانەیان!!" هەنگاویان پێ بنێ. بۆیە تەنها توانای کوردەکە" شایەتمانی حەقیان" پێدێنێ و بە ناچاری سەریان پێ شۆڕ دەکات. بۆیە تا بەتەمای ڕەحم و میهرەبانی و پرنسیپێتی و مرۆڤدۆستی و پێشکەوتووخوازی داگیرکەر بێت،دەبێ تا ماوە لە کڕنووش بردندا بە خەیاڵ دوای تراویلکەی بیابانی هۆشی ڕزیو و ساویلکە بێت. ئەوانە دووی سێبەری خۆیان کەوتوون ،هەتا هەتایە بڕۆن هەر نایگەنێ.

Bـ ئەم کارە زیان دەدات لە هاوخەباتی و دژی سەرەتای دروستی خەباتی نێو گەلان و هاوکاری نێونەتەوەییە!!. دیسانەوە دەڵێین:

١ـ ئێمە بەدرێژایی خەباتی ڕزگاریخوازیمان و ژیان و پڕمەینەتی و ژێردەستیمان و ڕەنگ و ڕواڵەت و تام و بۆنی ئەم (هاوخەباتییەمان) نەکردووە و ئێستاش هەروەک هات هاتەکەی ڕۆم هەر دێت و نایەت و سێبەری بیر و تۆزی دەهۆڵ بووە!.

٢ـ گەلانی دنیا و دەستوور و تاقیکردنەوەی هەموو جوڵانەوە ڕزگاریخوازەکان پێچەوانەی ئەم بۆچوونە گێرە دەسەلمێنن و دەردەخەن. گەلانی ئازادیخوازی "الجزائیر" و " ڤێتنام" و " مۆزەمبیق" و هەموو دنیا ئەوە دەردەخەن، کاتێ ئەم گەلانە دەستییان داوەتە خەباتی ڕزگاریخوازی و سەربەخۆیانە، گەلانی دەسەڵاتە داگیرکەرەکە بوونەتە دۆستیان و پاڵپشتییان و هەتا خەباتەکەیان چوارچێوە و چێوی گردەبڕی و سەربەخۆیانەی پتر بەخۆوە دەگرت، زیاتر پشتیوان و دۆست و هاوکارانی لەناو ئەو گەلانەدا زیاد دەبوون. پێش خەبات و ڕاپەڕینی ئەو گەلانە مەگەر تاکە تاکەی خەڵکی زۆر هۆشمەند و بیرتیژ و مرۆڤدۆستی پێشکەوتووخواز ، یان نەیاری دەسەڵاتەکە! تەنها لەبەر نەیاری دەسەڵاتەکە و بەس، نووزەیەکیان

لێوە هاتبێ. ئەگینا تێکڕای گەل و جەماوەری بێ ئاگا لەسەر دەمیان نووستبوون. تەنها پاش ڕاپەڕین یان دۆست و هاوکاریان بۆ پەیدا بوو.

٣- هاوکاری و هاوخەباتی نێو گەلانیش خواستن و دان و بەرابەرییە. هەموو دالەنگین و ناهاوتاییەک دەبێتە " ئاغا و مسکێنی" و ئیستیعمار و شۆڤێنییان و داگیرکەرانیش، لە جۆرە هاوکاری و هاوخەباتییە پاشکۆییانەی پتر نە داوا کردووە و نە دەوێ. هاوخەباتی ڕاستەقینە و ئازادانە و پێشکەوتووخواز، تەنها لە نێوان گەلانی سەربەخۆ و ئازاد و سەربەستدا دەبێت. ئەگینا برایەتی و تەبایی داگیرکەر و داگیرکراو، برایەتی " گورگ و مەڕ" و " ئاغا و کۆیلەیە».

C- " بەردی زل هەڵگرتن نیشانەی نەهاویشتنە»!!

ئەمەش زۆرجار "پارت" ە کۆنە قەدیمەکان! لەڕوویان دەداین،چونکە ئەو دروشمە ستراتیژییانە لە کورسی "وەزارەت" و " دەسەڵاتداریێتی" دووری دەخستنەوە و تەنها لە گێژاوێکی وەکو ڕابردوودا نەبووایە، ئەوانە دەبوایە لەبەردەم دادگایەکی میللیدا بوەستانایە و حسێبی وردی خۆیان هەڵڕشتایە. کەسانێکی نەفس کورت و بێ پشوو بوون، ئەوە بوو لەگەڵ یەک تاقیکردنەوەی بەرەنگاربوونەوەی سەخت و دژوار و ڕەسەن لەگەڵ داگیرکەر دا، وەکو گەڵای پاییز کەوتە ژێر پۆستاڵی داگیرکەرەکە و ئەوەیان کە زۆر بە حورمەت دەستی لەرزۆکی بەسەر کڵاوی سەری شۆڕشدا گرتووە، نەبادا بای "غەزەبی" داگیرکەر بیبات!!.

شۆڕشگێڕی ڕاستەقینە، نابێ چی هەبێت تا لە دۆڕان و فەوتانی بترسێ!. ئەگینا لە چاکترین حاڵەتدا سازشکارێکی "ڕیفۆرمستی" ڕاڕای ترسنۆک دەبێت و بەس. ترس و گەڕانەوە و ڕاڕایی لە فەرهەنگی شۆڕشگێڕی خاوەن باوەڕ/ عقائیدا نییە. بۆیە یان بە سەربەستی دەژی یان بە شانازییەوە دەمرێ.

٢- جەماوەرو کۆڕ و کۆمەڵە پێشکەوتوو و ڕای گشتی ئەو گەلانە، بخرێتە سەر ئەو بارەی کە ڕاستی و لۆژیکی بوونی نەتەوەی کورد و سەربەخۆیی و تایبەتکاری قبوڵ بکەن و بسەلمێنن. لەوباری سەرنج و بۆچوون و قەناعەتە چەوت و چەواشەیەی هەیانە، بەوەی کە کورد "کەمایەتییەک" یان "بەشێک" یان " هاوڵاتییەک"ی ئەوانە، بێنە سەر ڕاستە شارێی ڕاستێتی و واقعییەتی بوونی کورد وەکو نەتەوەیەکی سەربەخۆ و تایبەت و جیاوازی وەکو ئەو نەتەوانەی تری سەر ڕووی زەمین. ئەو ڕاستییە بەڵگەنەویستەی، لە لا بکرێتە قەناعەت و باوەڕی پێبهێنێ. کە کورد چی لەو کەمتر نییە و هەمیشەش مافی هێندەی ئەوان

و هەموو نەتەوەکانی دنیا هەیە. بەوەی کە لە خاک و نیشتمانی مێژوویی خۆیدا چارەنووسی خۆی بەدەستی خۆی بێت. مەسەلەی پێکەوە ژیان و گونجاندن،یان جیابوونەوە و سەربەخۆیی کورد و ئەو گەلانە مەسەلەی نەتەوەی کورد خۆیەتی و بەس. کەس ئەو مافەی نییە و بۆی نییە خۆی لە ویست و خواز و چارەنووسی هەڵقورتێنی. تەنها کورد بڕیار دەدات کە لەگەڵ ئەم گەلانەدا، بمێنێتەوە(جۆر و شێوەی ئەو مانەوەیەش، چۆنە و چۆن دەیەوێ هەر مافی خۆیەتی). یان بەرەو یەکێتی میللی و سەربەخۆیی نەتەوایەتی خۆی هەنگاو هەڵدێنێ. ئا ئەم کارەش بە ئەنجام نەدرێت:

A+ کۆمەڵانێکی زۆر لەو گەلانە دەکەونە بەرەی دوژمنایەتی کردنی بچووکترین مافی کوردەوە، بێ ئەوەی لەسەر هەق بن و لە بەرژەوەندییان بێت. بە پێچەوانەی باری میللەتانی تر کە ئەو بەرە پانە، هێزێکی پاڵدەر و یارمەتیدەری میللەتانی چەوساوەن.

B+دەسەڵاتە داگیرکەرەکانی کوردستان، هەمیشە ئەوەندەی خەڵک بەدەستەوە دەبێت، جگە لە پارە و بەرژەوەندی و هەڵخەڵەتاندن، بە ویستی خۆیان و بە بڕواوە دوژمنایەتی بزووتنەوەی ڕزگاریخوازی کورد بکەن. بەمە کوتەکێکی قورس دەکەوێتە دەست داگیرکەرەکەش، دەتوانێ هەمیشە کێشە و ئاڵۆزی و ناتەباییەکانی ناوخۆیی، بە ئاڕاستەکردنی هێزی پێچەوانە و نەیاری ناوخۆی بەرانبەر کورد، خۆی لە ناتەباییەکانی ناوخۆ قوتار کات و تینوتەوژمی نەیاری ناوخۆ لە کورد دا بەخەرج بدات.

C- هەموو گۆڕانێک و پێشکەوتنێکی ئەو دەسەڵاتانە و باری ناوخۆی ئەو کۆمەڵگایانەش، قازانجێکی کوردی تێدا نابێت و (هەمان تاس و هەمان حەمام) دەبن بۆ کورد. لە هەموو بار و بوارێکدا، جا دەسەڵاتەکە (پاشایی،کۆماری، چەپڕە و،پێشکەوتوو،دیموکراسی،نەتەوەیی،ئیسلامی) و هەرچییەک بن - وەکو هەموویمان تاقیکردوونەتەوە - بەرانبەر بە کورد، هەر جاشی هەمان گوێ درێژ دەبن. ئێمە دەزانین ئەم کارە هەروا ئاسان نییە، بە تایبەتی پاش ئەو دەیان و سەدان ساڵەی چەواشەکردن و چەواشەییە، دەشزانین خەباتەکەمان سەختتر دەبێت دژوارتر دەبێت، بەڵام تاقیکردنەوە و زانست و واقیع فێری کردووین و فێرمان دەکات کە:

١+ ئەو بناغەیەی کە لەسەر ئەو واقع و ڕاستییە هەڵسێت، بناغەیەکی پتەو و قایم دەبێت و لە ڕۆچوون و داتەپین نایەت.

+٢ ئەگەرچی بینا و بەرهەمی سەر بناغەیەکی وا قووڵ و سەخت و پتەو بە درەنگتر هەڵدەستێ و بەرچاو و هەست دەکەوێ، بەڵام هەر کە ڕاست بووەوە و قۆناغە تایبەتی و سروشتییەکانی بڕی، لە قین و وەستان و ڕمانی نییە. بە پێچەوانەی ئەو بینا و بەرهەمانەی، کە لەسەر لم هەڵدەستێ زۆر بە زوو بەرچاو دەکەون و ڕاست دەبنەوە، بەڵام خۆیان لەبەردەم یەکەم زەبر و تاقیکردنەوەدا ناگرن و بەسەر کورد دا دەتەپن.

+٣ مەسەلەی (ئۆتۆنۆمی) و (خودموختاری) و(نیمچە ماف) بە حسێبی نێودەوڵەتان و سیاسەتی باڵا،مەسەلەیەکی ناوخۆیی و تایبەتیی نێو کیانێکی سیاسییە. لەبابەتی کێشەی ناوخۆی (سپی پێست و ڕەش پێستان) و (شیعە و سوننی یەک گەل) و (پرۆتستانت و کاپۆلیک) و (کرێکاران و خاوەن سەرمایان) و(گرفتی وزە ـ ازمە الطاقە) و (دیموکراسێتی) و لەم بابەتەیە. کە دابی نێودەوڵەتان وایە هەموو خۆتێهەڵقورتاندن و دەستتێوەردانێک ڕەت دەکاتەوە و دەستووری نێوگەلانە. کە کێشەی ناوخۆ دەبێت لەناوخۆدا چارەسەر بکرێت، بەمە ناتوانێ لە ڕۆژگارانێکی وەکو ئیمڕۆدا و لەبارودۆخێکی وەکو ئەم سەردەمانە و لە هەلومەرجی خەباتی توند و تیژ و کاریگەری هاوچەرخ دا، کە یارمەتی و هاوکاری و کۆمەکی دەرەوە مەرجێکی سەرەکی و گەورەی سەرکەوتنی هەر خەباتێکن و بێ ئەو مەرجە ـ بەتایبەتی بە نیسبەت خەباتی نەتەوەیەکی کەم دەست و دواکەوتوو و پارچەپارچەکراو و گەمارۆدراوی، وەکو کورد و داگیرکەرانێکی بەتوانا و و دۆستدار و بەهێز و پڕچەک و پارە و پوول ـ ، سەرکەوتنی خەباتی ڕزگاریخوازانەی زۆر دوورە دەست و سەخت دەبێت.

لە حاڵەتێکی وادا کەسێ ئامادە نییە،مەگەر لەبەر مەبەستێکی کاتی و کەم تەمەنی خۆی نەبێت، هاوکاریت بکات. کە پاشان ئەو هاوکاری و یارمەتییە دەبێتە بەڵا و سەدجاران لە لوتتەوە دێنێتە دەرەوە ـ . وەکو ئەوەی ئێران و شۆڕشی ئەیلوول، دۆستایەتی و هاوکاریت بکات و یارمەتیت بدات. چونکە هەر سبەی تۆ و داگیرکەرەکە لەسەر (خودموختارییەکە) ڕێک دەکەون ، دەبنەوە دوو دڵ و ڕۆحێک و ئاشت دەبنەوە، پیاوخراپی و چەرمەسەری بۆ دۆستەکەت دەمێنێتەوە. جا کێ هەیە ئەم بێ ئەقڵییە بکات!

خەباتی گەلی کورد لە کوردستانی باشووردا، بۆ ٢١ ساڵ دەچێ بەدەوری خەرمانی پووچی (ئۆتۆنۆمی)یەوە گڕ دەخوات. هێندەی لایەک لە دنیاش قوربانی و باجمان داوە، هێشتا نەگەیشتووین و وا زووش ناگەین و ئەگەر گەیشتیشین،

پێی مسۆگەر نییە ئەو فشە کەڵەکە سەربگرێ و بەردەوام بێت. کە میللەتانی تر بە (سکاڵانامە)یەک و (مانگرتن) و (خۆپیشاندان) بە ١٠ ڕۆژێک پێی دەگەن. وەکو دەڵێن ئەگەر خەبات بۆ(کیان) و (دەوڵەوت) و (سەربەخۆیی)، بهێنێ نەتەوەیەک خۆی لەسەر دابنێ، (حوکمی زاتی!!) فشە و ڕاستەقینەش (ئەگەر وەکو قۆناغ و وچانێک نەبێت)، ناهێنێ فیشەکێکی بۆ بتەقێندرێ و گیسکێکیشی بۆ وەکوژرێ!!.

ئێمە دەمانەوێ کورد لە تەنگەتیلەی نیمچە ماف و ڕیفۆرمیستی/ اسلاحی ڕزگار کرێت. کار بۆ سبەی و دوو سبەی و ١٠ ساڵی تر بکرێت. تۆوی (سەربەخۆیی) و (ئازادی) و(سەربەستی) و(دەوڵەت) و (کیانی سیاسی) بچێندرێت. دەمانەوێ خەبات بکەین نەک بۆ (خودموختاری) بۆ (خودگەردانی) و(یاسای پارێزگاکانیش)، بەڵام وەکو وچانێک و قۆناغێک لەسەر ئەو ڕێ و ڕێبازی مێژوویی و سروشتی(دیاریکردنی چارەنووس)ەدا. هەر توانا و تین و وزەیەکیش، لەم ڕێگە پیرۆز و دروستە مێژووییەدا بەکار نایەت، بەفیڕۆ دەڕوات و کوڕی کورد بە کوشت دانە. هەرچەند خەڵکی تر ئەمە بسەلمێنێ و نەسەلمێنێ باوەڕی پێ بهێنێ و نەهێنێ کاری بۆ بکات و نەکات، هەتا بیکاتە تۆمەت و جوێنیش بیپێچێتە ملمانەوە.

ئێمە ئەو ڕێگایە هەر بەرنادەین و سوورین و دڵنیاین و دڵنیاشین لە سەرکەوتن. بەڵام ئەگەر هەموو لایەنەکان ئەمە بگرنە بەر، دیارە ڕێگا زۆر کورتتر دەبێتەوە و زیانمان کەمتر دەبێت و بەر لە خۆبەدەستەوەدان و خلیسکان و خزان و" ڕێکەوتنی ملکەچانە" ی کاتی دەگیرێت. ئەو کاتە لەبری خۆبردنە پێشەوە لە داگیرکەرەکە و خۆنێزیک کردنەوە و ماستاو بۆ کردن و (بێتاوان)ی و خۆکردنە پیاوچاک. لە بری سەودا و مامەڵە و خۆدان بەدەستەوە،خزمەتی نەتەوە و نێزیکبوونەوە و ئاوێتەبوونی جەماوەر و خۆبەستنەوە بە چارەنووسی نەتەوەکە دێتە پێشەوە و خۆگرتن و سووربوون و خۆگری و بەردەوامی لێ شین دەبێتەوە.

ئەوساکە (کورد لە کوێدا پێویستی بوو، لەوێدا دەبین) و کرماشان و کەرکووک و حەسەکە و ئەسکەندەروونە، چوار هۆدەی ماڵێک دەبن، نەک چوار قولینچکی دنیا.

ئەوەی ئەمەش نەکات لە چاکترین حاڵەتدا، دەبێتە (چان کای چیک) ی کورد لە ئێستا و نەحلەت.....

{{ مافی دیاریکردنی چارەنووسی کورد،ویست و خوازی ویژدانی مێژووی کوردە}}

له كەلەپووری شۆڕشگێڕیمان

سنووری کوردستان

کــوردە ئــەزانــی لــە کــوێ ساکـنـە خـزمـانـی تح
گـوێ گـرە بـۆ تـۆ بڵێم مـەسـکـەنـی قـەومـانـی تۆ
کێوی تـۆرس و عمقی حـەوزەیـی ئـەسکـەنـدەروون
غـەربیـەتـا بـەحـری ڕەش سـەرحـەدی مـەیدانـی تۆ
بـەحـری ڕەش و ئـەردەهان ئـاوی (ئـاراس)ە بـزان
حــەددی شـمـالـە ئـەمـە کــۆزی بـێـچـولانـی تۆ
ئـەڵـوەنـد و گـۆلـی ورمــێ تـاسـەری ئـاوی ئـاراس
ئـەهواز و کێوی حەمرین ژەنگار و ریـەی نەسیبەین
بـۆ تــەرەفـی جـەنـوبـە رەوقــەیــی رڤــوانــی تۆ
داخـلــی ئــەم ســنـووره دوازده ویـلایـەتـی هەیـە
دەڵــێــن دوازدە میلیۆنە نـفـووسـی کـوردانـی تۆ
حــاجـی درۆیــــە ئـەڵــلا نـفـوسـیـان نـەنـووشـرا
دەگـاتـە بیست میلیۆن بـنـووسـرێ خـزمـانـی تۆ

حاجی قادر کۆیی

/// شادەمارە سەرەتاکانمان///

٢- ڕامان بەرانبەر هەموو بەرەو لا و کۆڕ کۆمەڵو کەسێک، لەبەر ڕۆشنایی هەڵسوکەوت و ڕایاندا دەبێت بەرانبەر نەتەوەکەمان.

تا ئیمڕۆ و تا ماوەیەکی زۆر دووری واش کە تا چاو بڕکات، ئەو سەرەتا فەساڵ سووک و جوان و بە کەڵک و فەڕدارە ئیفلاتوونییەی، کە هەندێ خۆش باوەڕ و خۆشەویست چاوەچاویانە ببێتە دەستووری بەرقەراری نێو تاکە تاکەی مرۆڤ و نێو کۆمەڵگاکانیش، کە هەمووی هەر خێری ڕووت و ئەرێنی و بەرابەری تەواو بێت نەبووە و نییە. چونکە هەرچەندە مرۆڤ لەسەرەڕێی و ڕێبازی ئەوەدایە، کە لانی ئەرێنی دەستووری پەلەی ژیان باڵی بکێشێت بەسەر کۆمەڵگای مرۆڤایەتیدا و لەبری هەڵپە و هاوار و پەلامار وخۆویستن و بەرژەوەند پەسەندی، دابی پێکەوە ژیان و هەڵکردن و هاوکاری و بەرابەری جێگیر ببێت. بەڵام هێشتا زۆری ماوە کە ئەم لایەنە لە هۆش و گۆش و ڕەفتاری مرۆڤدا، ڕەنگ بداتەوە و ببێتە یاسای ژیان و دەستووری بوونی مرۆڤ. ڕاستە هەنگاوی مەزن لەم بارەیەوە نراوە و تا دێت ئەڵقەی ئەو ئەرێنێتییە فراوانتر دەبێت و زۆر لایەنی ژیانی مرۆڤ دەتەنێتەوە. هەتا ڕۆژگارێکیش بەرەو پێش بچێت و کەرەسە و هۆ و ئامڕاز و زەمینەی لێک نزیک بوونەوە و لێک تێگەیشتن زیاتر دەبێت. بە کورتییەکەی هەرچەندە شتێکی بەرچاوە، کەوا پێ بە پێی تێهەڵکشانی ئادەمی لە پلەی شارستانەتی و زۆربوونی پەیوەندی و پەرەسەندنی ڕۆشنبیریی و داهاتنی مەیدانی تازە بە تازەی هاریکاری - بە کورتی لەگەڵ پێشکەوتنی تێکڕایی ئادەمی دا، باری تێگەیشتن ڕێککەوتن و گونجانی بەرژەوەند و تەبایی گشتی، وردە وردە پتر خۆ دێنێتە بەرهەستی هەستیار و سەر پەڕەی داستانی بوون و ژین. بەڵام هێشتان گەلێکی بە بەرەوە ماوە، تا ئەوکاتەی پێویست نامێنێ بە ئەندێشەی خۆپاراستن و لەسەر خۆکردنەوە. تا ئەو ڕۆژەش کە بەتەواوی شوێنەواری نەرێنی پەلەی ژیان پاکتاو دەبێت، قسەی ئەو سیاسییە ئینگلیزییە ڕاستە کە دەڵێت: شتێ نییە کە پێی بووترێ دۆستایەتی لە نێوان دەوڵەتاندا، ئەوەی هەیە بەرژەوەندییە. گرنگ ئەوەشە چۆن ئەم بەرژەوەندییە ڕەچاو دەکرێت و هەڵدەسەنگێندرێ و چاکترین ڕێگا دەگرێتە بەر بۆ پێگەیشتنی.

ئەگەر بووترێ لە بنەڕەتا بەرژەوەندی گەلان یەکە و ئەم بەرژەوەندییەش لە پێکەوە هەڵکردن و پێکەوە گوزەران و هاوکاری هاریکارییە، شتێ نەوتراوە کە

کەس لاری لێ بێت . بەتایبەتی بۆ ئێمەی کورد هەر لەم ڕوانگە و زەمینەیەوە خێرێکمان چنگ دەکەوێ. بەڵام کەی و لە کوێدا بەتەواوی بێ چەواشە، گەلان ویست و خواست و بەرژەوەندی خۆیان لە چنگی خۆیاندایە. چۆن لێی دەگەڕێن پێڕەوی ئەم سەرەتا ڕاست و خێرخوایانەیە بکات؟!. ئەگەر ئەمە وابایە ئیمڕۆ نەتەوەی کورد وەکو (عەرەب و فارس ئینگلیز و رووسی...). سەربەخۆ و خاوەن کیانی خۆی دەبوو. یان ئەگەر هەر تەواو بەرژەوەندی و بەرژەوەندی تەسکیش، ڕێی پیادەی سیاسەتی نێوگەلان نەبوایە، ئەو کۆمەک و یاری و پشتگیرییەی بزووتنەوەیەکی ڕزگاریخوازی وەکو(ڤیێتنام ، لاوس، مۆزەمبیق، جەزائیر، فەلەستین....هتد)، بوویەتی کوردیش دەیبوو. یان چ نەبێ هێندەی گیانلەبەرە کێوییەکان بەتەنگییەوە دەهاتن و لە ئاست قەلاچۆکردن و هەوڵی لەناوبردنی پێشگیری لێ دەکرا!.

عەینی عەقڵ و سیاسەتی زانستی و واقیعیش ئەوەیە، کە شتەکان وەکو هەن ببینرێن و هەڵسوکەوتیان لەگەڵدا بکرێت، نەک وەکو ئەوەی دڵمان دەیخوازێ. دەبێ لە زەمینەی واقعی و بوونەوە هەنگاو بەرەو خواست و ویست و پێویست بنرێت. ئەگینا لە بازنەیەکی ساویلکانەی ئیفلاتونیدا گڕ دەخۆین و هەموو هەنگاوێک بەرەو ئەوێمان دەگێڕێتەوە کە ماوەیەک لەوەوبەر تێیدا بووین و وەکو تینووی بیابان دووکەوتنی تەراویلکەی بەرچاومان لە تینوێتیدا فرزەمان لێ دەبڕێ.

قسە و واتەی زۆر بەنرخ و مرۆڤانەی وەکو ئەوەی بۆ خۆتت دەوێ بۆ خەڵکیشت بوێ و ئەو کەسە ئیمان دەر نابات تا ئەوەی بۆ خۆی دەیەوێ بۆ براکەی نەوێت و کە زللەیەکیان لای ڕاستت دا، لای چەپی بۆ وەرچەرخێنە، دەشێ ئەو شتە پیرۆز و جوانکارا نەبێت، کورد لە هەموو نەتەوەیەکی دیکە لای خۆش بێت و سوودی تێدا بێت. بەڵام ئەمە ئاوات و خواستی بەهەشتانەی دوورە دەستە، کە کار لەسەر ئێمە وەستا و پەکی کەوت، لەباتی جارێک ١٠٠جاران و بە ١٠ پەنجە مۆری دەکەین. بەڵام چونکە بە گوڵێ بەهار نایە و ئەو گوڵە ئەگەر لە بەهاردا نەپشکوێ و دەم نەکاتەوە، سەرمای زستان ڕەقی هەڵدێنێ و هەتا دیداریشی لەژێر شەختەی بەفری زستاندا نابینرێ !. دەبێ گوڵی کورد بزانێ کەی و لە کوێدا دەپشکوێ.

بۆیە ئێمە لەگەڵ ڕێزی زۆرماندا بۆ داب و دەستووری پێکەوە ژیان و سەرەتاکانی پێویستی ژیانی مرۆڤ و لەگەڵ هەموو ئاوات و ئامانجێک و خۆزگەیەکمان بۆ ئەو ڕۆژە، کە ئەم سەرەتای ڕێزی بەرابەری و یەکسانی و هاوتاییەی تێدا سەقامگیر دەبێت و کورد لەژێر سایە و باڵیدا بە هەموو مافە مرۆڤانە و نەتەوایەتییەکانی

دەگات و پارێزگاری بوون و مانەوەی خۆی دەکات. ناچارانە بۆئەوەی ڕیزپەڕی (شاڕ) نەکەین. بە ساویلکەیی بەرخ نەچینە ژێر ڕەحمی چەقۆی قەسابەوە و دۆست و دوژمنایەتی خۆمان بەڕوون و دیاری بناسین. دەبێ سیاسەتی "بەرابەری" بگرینە بەر و کورد بکەینە ستاندارد بۆ کێشانە و پێوانەی سیاسیمان لە دنیایەکی بەرژەوەند ویستی وەکو ئیمڕۆدا. ئەگەر بمانەوێ سیاسەتێکی ڕاست و دروست و کوردانەمان هەبێت. دەبێ بناغە و سەرەتای زانستانە و نەگۆڕ داڕێژین، کە بتوانێ بەرگەی هەموو گۆڕان و گۆڕانکارییەک بگرێت. هەردەم پێشەنگ و ڕێنیشاندەری هەنگاوەکانمان بێت. سیاسەتێک کە هەمیشە بتوانرێ جێبەجێ بکرێ و لە هەموو بوار و کات و شوێنێکدا ڕاست دەرچێت. بۆیە دەبێ ئەم خاڵانە بکرێنە سەرەتای ئەو بناغە بەڵگە نەویستانە، وەکو پێشەکییەک/ مقدمات، تا سەرئەنجامی دروست و گونجاومان بداتێ:

١- لە سیاسەتدا نە دوژمنی تاسەر و نە دۆستی هەتاهەتایی بووە و دەبێ. گونجاندن و یەکگرتنەوەی بەرژەوەندی، دۆست و دوژمن دیاری دەکات. پلەکانی هەڵکشاو و داکشاوی ئەو دۆستایەتی و دوژمنایەتیەش، بەپێی چەندایەتی و چۆنایەتی ئەو گونجاندن و یەکگرتنەوەیە دەست نیشان دەکرێت. ئەشێ کەسێک ، لایەک ، بەرەیەک ئیمڕۆ دۆستت بێت و سبەی بەپێی گۆڕانی بەرژەوەندی پێویست ببێتە دوژمن. هەموو مێژووی مرۆڤایەتی گەواهی/ شایەتی ئەم ڕاستییەن. تا شەڕی سەر لاکی ئەوروپا و دەریا و چاوچنۆکی لەنێو ئینگلیزەکان و فەرەنسییەکاندا هەبوو، دوژمنی تەقلیدی و خوێنەخۆری سەری یەکتری بوون. کە شەڕێکی سێیەمی دوژمنی هەردوولا هاتە پێش بوونە برا و بە هەردووکیان کەوتنە گیانی ئەڵمانییەکان.. ڕووسەکان لەبەر بەرژەوەندی خۆیان و چاوچنۆکی پۆڵەندا، خۆیان کردە بەرەبابی هیتلەر و بەشە پشکی دەستکەوتەکانیان. هێندەی نەبرد کە تەماع کەوتە بەینەوە کەوتنە گیانی یەکتری و دوژمنایەتییەکەیان، زۆر لە دۆستایەتییەکەی دوێنێیان خەستتر کردەوە!!. دوژمنی تەقلیدی و مێژوویی لە جیهانی سیاسەت دا، گەمەی منداڵانە و گرۆی هەرزانەیە و دۆستی ستراتیژیش « بەهەمیشەیی» گێلیەتی و خۆدادۆشینە. تەنها گونجاندنی بەرژەوەندییە، کە ئەم شتانە دیاری دەکات.

هەتا لە سنووری چوارچێوەی - بەرژەوەندی میللی- و - بەرقەراری دەسەڵاتدارێتیدا- بمێننەوە، ئەم شتانە وەکو سەرەتا و پرسیپێتی ڕووت و چاکەی« ڕەها» و « پێویستی پیادەکردنیان لە هەموو بارودۆخێکدا» بوونیان نییە. نەخشی سەر ئاون هەر بایی ئەوەندەش نرخیان هەیە و هەن،کە دوو جەمسەری

بەرژەوەندییەک بهێننەوە یەک و بانگاشەیەکی بەر دڵ و" تنظیر" ێکی ژیرانە و ڕێی تێچوانە بێت بۆ هەنگاوی سیاسی. بڕوانە سەردەمانێک بە« جواهر لال نەهرۆ» یان دەگووت ـ سەگی بەرقاپی ئیستعماری ئەنەریکی ـ هەر ئەوکەسە پاش چەند ساڵێک بوو بە نیشتمانپەروەری پێشکەوتووخوازا!. "تیتۆ" و "تیتۆیزم" جوێنی سیاسی بوون، هێندەی جمال عبدالنالر ڕێز و حورمەتی نەبوو لە تەرازووی پروپاگەندەی هاوبیر و هاوڕێکانی دا.

«محمەد حسین هیکل" ی ڕۆژنامەنووسی بەناوبانگی میسری دەڵێ: جارێکیان لە خرۆشۆفم پرسی: ئەرێ ئێوە بۆ ئەوەندە دژی (مارشاڵ تیتۆ) دەدوێن و دەوەستنەوە خۆ کۆمۆنیستێکە ئاو لێڵ ناکات. کەچی ئەو برایەتی و دۆستایەتییەتان لەگەڵ (ناسر) ەکەی ئێمەدا هەیە، کە فرێ بەسەر کۆمۆنیستێتییەوە نییە و هەردووکیشیان دوو دێرگەی بزووتنەوەی "بێلایەنان"؟!. لە وەڵامدا: خرۆشۆف بەزەردەخەنەیەکی واوە کە دەیویست تێم بگەیەنێ، لە گوێی گای سیاسەتدا نووستووم. وتی: تیتۆ کە لە بازنەی ئێمەوە دەچێتە بازنەی بێلایەنان، ماڵ جیاییمان لێ دەکات و دوور دەکەوێتەوە لێمان. بۆیە دەبێ گوێی ڕابکێشین. بەڵام ناسر لە بازنەی/ خولگەی خۆرئاواوە – دەگوێزێتەوە بازنەی بێ لایەنان، گەرەکە ماڵی لێمان نزیک دەبێتەوە بۆیە ئامێزی بۆ دەکەینەوە و مافی دروسێ بەسەر دراوسێوەیە/ حق الجار علی الجار!!.

لەمە ڕوونتر سەرنج بدەنە (چین و ڤێتنام) دوو دۆستە موو بە بەیندا نەچووەکەی دوێنێ، پێش ڕزگاربوونی ڤێتنام و کێو لە بەندا بووەکەی ئیمڕۆی دوای ڕزگاری!!.

ئەمەریکا بۆ یەکەم جار بۆمبی ئەتۆم دەدات بەژاپۆندا. هێشتا دوکەڵی بۆمبەکە لە ئاسمانی ژاپۆندا نەڕەوابۆوە، کە بوونە برای بابی یەکتری. چین و ئەمەریکا لە هیچدا کۆنابنەوە، لە دوژمنایەتی (شوورەوی) دا نەبێت. تا وای لێهاتووە، کوچک لە ئاگر گەرمترە و چین لە ئەمەریکا بە پەرۆشترە بۆ ئاسایشی ئەوروپا!...

ئەمە ئەوەشمان فێردەکات کە دەشێ و واشە، کەسێک، لایەک، بەرەیەک، دەوڵەتێک لە فڵانە مەسەلە و فیسارە کێشەدا هەڵوێستی دروست و زانستانە و مرۆڤانە و پرنسیپانەی هەبێت. بەڵام هەر لە هەمان کاتدا لەفڵان و فیساری تردا زۆر چەوت و چەوێڵ و دوژمنکارانە بوەستێتەوە!. لەهەردوو حاڵەتیشدا ئەو لایەنە پەکی لەسەر بەهانە و بیانوو و پۆزشی ناکەوێ. بە تایبەتی ئەگەر گوللەبەندی پێشکەوتووخوازی لەباخەڵدا بێت.

٣ـ کورد دەڵێ: "بۆیە پێت دەڵێم مامە جۆلەکەم بۆ بگری". نە کەس بە برازامان

دەزانێ و کوللەشمان بۆ ناگرێ، ئەگەر خێرێکمان لەناوچەواندا نەدیبێ. یان لە ئێمەی قەڵەوتر چنگ بکەوێ. نە ئێمەش دەبێ بە "مام"ی خۆمان بزانین تا چۆلەکەمان لە چنگ نەنێ. مام ئەوەیە چۆلەکەمان بۆ بگرێ نەک لێمان بفڕێنێ!..

ئەگەر بشڵێین سیاسەت کە بووە چۆلەکە و تەپکە و مام و ئامۆزایی، دەبێتە گاڵتەی مناڵان!. ئێمە دەڵێین: چۆلەکە بدە لە ١٠ دەبێتە حوشتر و حوشتر بدە لە ١٠ دەبێتە بەرمیلە نەوت و ئەویش لە ١٠ بدەی دەبێتە هاوکاری و دۆستایەتی و برایەتی. هەبووە "دۆستایەتییەک" لە زانستیشدا شتە وردیلەکان. با بڵێین ماتماتیک سفر بناغەیە- کۆم دەبن و بەرە بەرە خەرمانە دەبەستن. با جەماوەرەکەمان وردە وردە فێرکەین و تێیگەیەنین، با لەناو فەندی زارقەڵەباڵغی و زاراوەکان و " ئیزم" و " ئیست" ەکاندا ئەبڵەق و چەواشەی نەکەین...

٤ـ دەشبێ بزانین کە تۆز لەئاو هەڵناسێ و خێر لە جەردە و ڕێگر هەڵناوەرێ، بەڵام مەرجیش نییە لە هەموو هەورێک باران بباری. ئەگەر وردی کەینەوە دەبێتە ئەوەی بڵێین: ڕاستە لە دەسەڵات و دامودەزگا و سازمانە چەوسێنەرەکان و داگیرکەرەکان و ئیمپریالیزمەکان، چ خێرێ چاوەڕوان ناکرێ و هەنگوینی شیرین و سپادیان ژەهر و مەرگی تێدا حەشار دراوە. بەڵام لە دەیان سمێڵ سووریشدا، یەکێکیان بۆ کورد (هەمزاغایە) و ئەوانی تریان (هەمزاگایە)!. لە دوای جەنگی جیهانی یەکەمەوە، لە "بزووتنەوەی ڕزگاریخوازی کورد" ڕابمێنەوە، بزانە هەمووی بە ئیسپات گەیاندنی ئەم ڕاستییە نییە.

٥ـ تەنها کوێرە لە چاوی خەڵکییەوە دنیا دەبینێ- یان لە ڕاستیدا هەر نابینێ، بەس (ڕامان)ی دەکات و بێ گومان چەواشەش (ڕامان)ی دەکات. مرۆڤی چاوساغ و چاوکراوە، پێویستی نییە، لە چاویلکەی خەڵکەوە شتان ببینێ ، کە بینیشی کوێرە و چەواشەشی دەبینێ!.

کەواتە هەموو شتێ تەنها دەبێ لە ڕوانگە و چاوی کوردەوە ببینرێ و مامەڵەی لەگەڵدا بکرێت. ئەو کاتە دەتوانین بەرپێی خۆمان ببینین و دۆست و دوژمنیش ناچار دەکەین، خۆی ساغ کاتەوە و لە حەشارگەکەی بێتە دەر. ئەمەش خۆی لەخۆیدا یارمەتی ئەو دۆستە ڕاڕا و بەرژەوەند ویستانەشمان دەدات، کە لە ترسان و لە شەرمان خۆیان ساغ کەنەوە و بەلانی کەمەوە ـ بێ لایەن ـ بن، تا بە زڕە لێکدانەوە ئەو بێلایەنییە - ناچاری !! – یەیان، بە دۆستایەتی لێ قبوڵ بکەین با دیسانەوە خۆمان ڕوون کەینەوە:

ئێمە لە ناخەوە بڕوامان بەوە هەیە کە وڵاتانی بەرەی سۆشیالیست و پێشکەوتووخواز ـ لەبەر زۆر هۆی خودی و بابەتی ـ "دۆست" یان ـ خێرخواز ـ ی (بزووتنەوەی رزگاریخوازی کورد)ن. دەشبێ هەموو دڵسۆزانی کورد هەمیشە ئەم راستییە گرنگە بەرچاو بگرن و تا دەتوانرێ و سنووری خۆنەدۆڕاندن، هەوڵی نێزیک بوونەوە و چارەنووسی بەستنەوەشیان لەگەڵدا بدرێت. بەڵام کە هاتوو "سۆشیالیستخواز"ی و "پێشکەوتووخواز"ی، ئەوان کرایە کێشانە و پێوانە و "ستاندارد Standard « ڕاستی و ڕەوای مەسەلە و مافی کورد ئەو زەمینەیە خۆش دەبێت، کە خۆمان لە بیر بچێتەوە. وەکو "هاوسەنگەر" و "هاوشان" و "دۆست" ێکی نەمێنێتەوە و ببینە "پاشکۆ" و "سەربار" و "پارسەنگ" ێکی ئەوان. بەمە هەرچی سەربەخۆیی و خودێتی و کەسایەتی خۆ و نەتەوایەتی لەدەست دەدەین.

هیچ جیاوازییەکیش نییە، پیاو پیاوی سۆفییەت بێت، یان ئەمەریکا!. پیاو خزمەتکاری هەردوویان و لە هەموو بار و هەلومەرجێکدا، هەر سووکێیەتی و کەمێتییە!. لەسەرێکی تریشەوە ئەو (دۆستانە)ش، بە هەڵەدا دەبەین و پشتیان پێ دەکەینەوەو زیان لەهاوخەباتی و پاشەڕۆژی پەیوەندییەکانمان و دۆستایەتییەکەش دەکەین. چونکە ئەوان ئەگەر دڵنیابوون لەوەی، ئێمە لە هەموو حاڵەتاندا هەر هەژگی دوای کلکی ئەوانین. چ پێویست نامێنێ دڵمان ڕاگرن و مامەڵەی وەک خۆی/ " المعاملە بالمێل" مان لەگەڵدا بکەن، هەژگین هەژگ. کەی کونێکی تەسکییان هاتە پێش، تووڕمان دەدەنە دەرەوە. بەڵام کە دۆستایەتییەکە (بەرانبەر) و (هاوسان) و (هاوشان) بوو، دەبینە یەک پارچە و دەردی دەڵێن "لازم و ملزوم" . ئەوکاتە یان ناچێتە کونەکەە یان کە چوو ئێمەشی لەگەڵدا دەبین.

دووبارە ڕووپەڕەکانی – کلکایەتی و خۆهەڵواسین – دۆستە زۆڵەکەکانی کورد و دۆستە ڕاستەقینەکانی خەڵکی تر هەڵبدەرەوە و هەر ڕامێ. بۆیە (ڕامان بەرامبەر هەموو بەرە و لا و کۆڕ و کۆمەڵ و کەسێک، لەبەر ڕۆشنایی هەڵسوکەوت و ڕایاندا دەبێت بەرانبەر نەتەوەکەمان). جا ئەوکەسە، ئەو بەرەیە، ئەو لا و دەوڵەتە (پێشکەوتووە، خێرخوایە، مرۆڤدۆستە، شۆڕشگێڕە و هەموو شتێک)ە، کە ڕا و هەڵوێستی بەرانبەر مەسەلەی ڕەوای کورد دروست و شۆڕشگێڕانە بێت.

ئەمەش خۆکردنە قەپان نییە! چونکە ئەو پروپاگەندانەی(پێشکەوتوویی و خێرخوایی و مرۆڤ دۆستی و شۆڕشگێڕییە)، دەبێ بوارێکی ڕاستیمان هەبێت. چ بوارێکیش لە مەسەلەی ڕەوای کورد بوارتر، چونکە ئەگەر حسێبی ڕەوای ڕووت

و ڕاستێتی و (ماهیە) تیان بە خۆیانەوە حوکمی "ڕەها" چاوەڕوانی ویستی ئەم و بەرژەوەندی ئەو ناکات و چاوبەستراوە و هۆش کراوەیە. ئەوا بە پێی هەموو هەژمارێک و سەرنج و لێکدانەوە و بۆچوونێکی زانستی، ویژدانانە، ئایدیالیزمانە، واقعییانە و هەرچی هەیە مەسەلەی کورد، ئەگەر مەسەلەی هەرە ڕەوا و دروست و ڕەواکانی جیهان و سەرتاسەری مێژوو نەبێت، یەکێکە لەو مەسەلە بەرچاوانە. بۆیە خۆی لە خۆیدا دەبێتە پێوانەی ڕاستی و دروستی ئەو پروپاگەندانە.

خۆ ئەگەر مەسەلەی یەک پارچەیی و یەکێتی و خێر و ڕاستییەکان بێتە پێش، دیسانەوە مەسەلەی مێژوویی و ڕەوایی ٢٥ ملیۆن مرۆڤ، لە سنووریماڵە وێرانەی خۆیدا پارچەیەک و بەشێکی گرنگ و نەپساوەیئەو خێری گشتی و یەک پارچەیەیە. بە پێی هەموو دەستوور و یاسا ئاسمانی و بارودۆخەکانی، کورد هەق بەدەستە و گەیشتنی بەو مافە نەتەوایەتی و چوون یەکییانەی، لەگەڵ نەتەوەکانی تردا، نەک هەر کۆسپێک نییە لەبەردەم ویست و بەرژەوەندی و ڕەوای گەلانی پەیوەندیداردا. بەتایبەتی و هەموو کۆمەڵگای مرۆڤایەتی، بەڵکو ڕێخۆشکەرێکی ئەرێنی، بەرەو پێشچوون و تەوژم دانە بەوانیش.

ئەگەر مەسەلەی ڕێژەیی/ نسبی یەتیشمان بەڕوودا بدرێت و گوایە شتەکان "ڕێژەیی"ن و هەر کەسەی یان هەر مەسەلەیەی لە سوچێکی تایبەتەوە تێی دەڕوانرێ. ئەوا ئێمەش هەمان هەقمان هەیە بە پێی ئەو دەستوورە، ڕامان لەبەر ڕۆشنایی مەسەلەی نەتەوەکەماندا بێت. بۆیە لە هەموو حاڵەتاندا مەسەلەی نەتەوەی کورد دەبێتە Standard هەر کەس و هەرچییەکیش دژی ویست و ماف و ڕەوای کورد بوەستێتەوە،دژی هەقی ڕووت دەوەستێتەوە. بۆیە لە زارەوە کۆنەکانی وەکو (شەیتان) و (طاغوت)ەوە، تا دەگاتە "ئیزم"ەکانی "فاشیزم" و "شۆڤێنیزم" و "ئیمپریالیزم" و هەرچی خەڵک و خوایە پێی خۆش نەبێت وایە . جا خوای دەکرد تۆپێ شاڵی لە سەلکی دەئاڵاند و بەرمیلێ ڕەنگی سوور و ڕەنگاوڕەنگی لەخۆی هەڵدەسوو.

مەسەلەی کورد تەرازووی "زێڕهەڵکێشی" دەروون و جەوهەرییەتی. هەرواشە چونکە ئەوەی لە ئاست ڕەوایەکی ئاوا هەقدا چەوت بێتەوە. بێگومان چەوتێتی لەناخیدایە. کەی دەشتوانین ئەم ئەرکە بە ئەنجام بدەین؟. تەنها ئەو کاتانەی کە هەر شتێ دەبین، با ببین بەڵام (پێش هەموو شتێ دەبێ کورد بین..).

ئەم کورد کوردێنە بۆ!؟...

ئەمن مرۆڤم و تۆش، چۆن ڕەنگی جل و بستە باڵا و تەوژمی خوێن و هەست و نەستی تایبەتی و سەربەخۆمم هەیە و هەتە. بێ ئەو خەسڵەتانە پێکەوە و بەسەریەکەوە، شتێک نیم و نیت. بە واتایەکی تر ئەو خەسڵەتانە، بەکۆمەڵ بوون و "ماهیە" ی من و تۆ دەردەخەن و ویکڕای ئەم شتانە کەسایەتی من و تۆشن. بەڵام سەربەخۆ و جیاواز و هەریەکە هی خۆی. ئەم بوونی سەربەخۆ و تایبەتییەتەمان، بوونی کەسی تر ناسڕێتەوە و لە بەین نابات. ئاواش "کورد"ێتی من و تۆ و هەموو تاکەکانی کورد مرۆڤێتی من و تۆ و کورد دەنەخشێنێ.

(دیارە مەبەستیش لە کوردێتی، زمان و زایندە و جلوبەرگ و داک و بابی کورد نییە و بەس، بەڵکو مەفهومێکی فەلسەفی و ژیانییە، کە مەرجی هەرە سەرەکی خۆبەستنەوە و پێوەندارێتی/ انتمایە، بۆ ئامانج و ویست و خوازە مێژوویی و سروشتتییە ڕەواکانی کوردە...)،خەڵکی نەتەوەکانی دیکەش هەروا.

چەندەش گونجان و ڕێکوپێکی و سازگاری لەیاسا سروشتییەکانی جیهاندا هەن، ئەوەندەش گونجاو و هاوشانی و بەرابەری و کارسازی/ تنسیق لە نێوان ئەم ڕەوایانەدا هەن. هەموو ناسازی و دژایەتی و پێک کەوتنێکیش بەرچاو کەوێت، لادان و لە خەت دەرچوونە ، نەک باری – سروشتی ئەم دیاردە خۆڕسکە ـ!. ئەمە ڕاستییەکی زانستی و لۆژیکییە، ئەوەی لەمەش بەدەنگ بێت لە بوونی مرۆڤانەی خۆی ڕاست دەبێتەوە و دەچێتەوە بەگژ خۆیدا. ئەمەش ڕەپوڕاست پێچەوانە و دژی "ڕەگەزپەرستی" و "شۆڤێنێتی" و هەموو بەند و باوێکی خۆ بەزیاد گرتنە .

ئەم دوو شتەش ئاسمان ئاسمان و ڕێسمانن . تێکەڵاو کردنیان نیشانەی نەزانین و هەستی پەستی و خۆ بەکەم گرییە. هەر لەو بابەتە بێ ئەقڵییەیە کە (لەداخی خێوی خراپ خۆی بە توپین بدا). ئێمە خۆمان کوردین، مەسەلەکانمان، زەمینەکە و کەرەسە و هۆ و ئامراز و مەبەستەکان، ژان و ئامانج و خوازەکان کوردیین. وەکو (کورد) یش بەشێکی دانەبڕاوین لە مرۆڤایەتی و تەنها لە سووچی (کورد) ێتیمانەوە پشکی ئەرکی مرۆڤایەتیمان پێ دەبڕێ و هەڵدەستێ.

ئینجا بۆ دەبێ گوێ بۆ ئەوانە ڕاگرین کە دەیانەوێ ئەم هەموو ڕاستی و ڕەوایە بدزنەوە و بیگێڕنەوە و بیدەنەوە بە شتێ، کە بوونی نییە و خەیاڵی "سۆفسەتائیانەی" پووچی نێو کتێبە پۆرتکاوەکانن. شۆڕشگێڕایەتی، چینپەروەری،

مرۆڤدۆستی، هەژارویستی و دڵسۆزی، پاکێتی و خۆنەویستی، گەلپەرستی و مرۆڤایەتی و هەرچی شتی چاک و پاک و ڕەوایە بۆ مرۆڤێکی کورد. لە سووچ و خزمەتی دەوروبەر و کۆمەڵەکەیەوە کە (کورد) ە. ئیمکانی پەیدابوونی هەیە و لەوەوە ڕەنگ دەداتەوە و دەگاتە نێزیک و دوور و دوورتر و دوورتریش!. کەواتە (کوردێتی) خاڵی دەرچوونە/ انطلاق!!ە نەک داخران/ انغلاق!!. وەکو ئەوانەی لە دنیا نەگەیشتوون و بە (کوردێتی) ئێمە قایل نین و چاویان پیا هەڵنایەت و دەیانەوێ نێرکی بوون و مانەوە و بەردەوامی و دروستیمان لە چنگ دەربهێنن. تا بە چەکێکی ژەنگگرتووی کولی وەکو ئەوەی خۆیان، لە مەیدانەکەدا هاوشانیان بین. نەک چەکی بڕندەی " کوردایەتی" هەڵتەکێنەر بە بیانووی ئەوەی (چی بوو ئەم کورد کوردێنەیە نەبڕایەوە)!!!.

ئاغایان بڕوا بفەرموون ئێمەش نەیکەین، تا کوردێ مابێ (کورد کوردێنە) دینەمۆی بوون و ژیان و مانەوە و چەکی بڕندە و کاریگەری خەباتی دەبێت!!. سامانی گەورە و لە بن نەهاتووی (پاسۆک)یش هەر ئەو فەلسەفە و چەکەیە..

///تیشکێک له خۆری کوردایەتی///

{دێڕێک له داستانی بەچکه شێرانی نەتەوەیی}...

+ له شــەوی٢٦-١٩٨١/١/٢٧ دەستەی شەهید(فـەرهاد خەفاف) چوونه سەر مەخفەری ئازادی و بۆ ماوەی سەعاتێک دایانه بەرتەقەی چەکی سووک و قورس. پاشان له قۆڵێکی ترەوه بۆسەیەکیان نایەوە، بۆ هێزه چەپەڵه فریا هاتووەکان که بەدەم تەقەکەوە دەچوون. له ئەنجامدا دوو جاش شەعبی به ناوی (حسین) و (عەبەڕەش) کوژران و سیانیش بریبدار بوون پێشمەرگەکانیش بێ زیان گەڕانەوە.

+ لەڕۆژی ١٩٨١/٢/١ دەستەی شەهید (کاکه فەتاح) بازگەیەکیان لەسەر جادەی سلێمانی - چوارتا دانا کۆمەڵێ سەیارەی هاوڵاتیانیان ڕاگرت و ڕێبازی کوردایەتی و شۆڕشیان بۆ ڕوونکردنەوە. پاش ئەوەی کەسێکی گومان لێکراو به ناوی (رعد محمد علوان) به بارمته گیرا. که پاش لێکۆڵینەوە دەرکەوت ئەگەرچی له بنەماڵەیەکی تاوانبارە بەڵام خۆی چ تاوانێکی بەسەردا ساغ نەبۆوە بۆیه ئازاد کرا.

+ لەشەوی ٥-١٩٨١/٢/٦ دەستەی شەهید (ملازم محمد شوقی) و (ملازم محمداحمد) بەهاوبەشی له دوو قۆڵەوە چوونه شاری سلێمانی قۆڵی یەکەمیان دوو (نائب ڤابط) ی ئیستخبارات و ئافرەتێکی سەر به ئەمنیان کەوته کەمینەوە که دوو دەمانچەی مۆکاریفی ژمارە {١٣٨٤٢و٥٠٤٩} یان پێ بوو. به نیازی دانیان بەدادگای شۆڕش به تاوانی (کوردکوژی) باڵ بەست کران. له قۆڵی دووەمەوە بۆ ماوەی سەعاتێک دەست بەسەر مزگەوتی (سەیوان) دا گیرا و سوود له مایکرۆڤۆنی مزگەوتەکه وەرگیرا. بۆ بڵاوکردنەوەی بانگەوازی هەڕەشه لەو خۆفرۆشانەی خزاونەتەزەلکاوی بەعسییه ڕەگەزپەرستەکانەوە بۆ ئەوەی دەست له خۆفرۆشی هەڵگرن و بگەڕێنەوە باوەشی نەتەوەکەیان و هەروەها بانگی ئازادی و مژدەی ڕاپەڕین و سەربەستی کوردیان دا به گوێی جەماوەردا. کەدەنگێکی گەورەی دایەوە له شاری هەڵمەت و قوربانی که پاشان دەزگا جاسوسی و پیاوکوژەکانی بەعس له ترسی دووبارە بوونەوەی ئەم کارە دەستی بەسەر زۆربەی مایکرۆڤۆنەکانی مزگەوتەکاندا گرت.

+ له شــەوی٦-١٩٨١/٢/٧ دەستەی (کامیل شەفیق) چوونه سەر مۆڵگای جاش شەعبییەکان و بۆ ماوەی سەعاتێک به چەکی سووک و قورس کوتایانی.... هەر لەهەمان شەودا چوونه سەرماڵی سێ جاش شەعبی پاش ئەوەی تەمبێ کران و بەڵێنی ئەوەیاندا کەدەست له خۆفرۆشی بکێشنەوە به (کەفالەتی گیانی) بەڕەڵا کران.

+ له شەوی٨-١٩٨١/٢/٩ دەستەی شەهید (سەردار) چوونه سەر ماڵی خۆفرۆش

(عومەری مینا بلۆک) و دایانە بەر تەقە لە گەڕانەوەشدا دوو جاش شەعبیان گرت. پاش کەفالەت لێ وەرگرتنیان ئازاد کران. بەڵام لە نێزیک تووی مەلیک کەوتنە بۆسەیەکی دوژمنەوە، کە ئازایانە لێیان هاتنە دەست و توانیان لە بۆسەکە دەرچن. تەنها پێشمەرگەیەکی قارەمان بریندار بوو ئەویش برینەکەی سووکە.

+ لە شەوی ١٥ـ١٦/٢/١٩٨١ دەستەی شەهید(دەروێش) لە نزیک اڵلاح زەراعی ڕووبەڕووی بۆسەیەکی دوژمن بوونەوە و بۆماوەی سەعاتێک تەقە لە نێوانیاندا بەردەوام بوو. زیانی دوژمن جاش شەعبییەکی کوژراو و یەکێکی بریندار بووە بەڵام توانیان بەسەلامەتی خۆیان لێ ڕزگار کەن.

+ لە شەوی ١٦-١٧/٢/١٩٨١ دەستەی شەهید « ملازم محمد شوقی» چوونە سەر بەشی ناوخۆی زانکۆی سلێمانی لە نێزیک گردی سەیوان، پاش ئەوەی سەعاتێک ڕێبازی شۆڕش و کوردایەتییان بۆ قوتابیان ڕوونکردەوە و هانیان دان کە لەبەردەم زەبروزەنگی دڕندانەی بەعسیاندا خۆڕاگرن، لە نێوان«٤٥٠»قوتابیدا ، «١٩»قوتابی بەعسی لە « نصیر» بەرەو ژوور و «٨» قوتابی ئوردونییان بە بارمتە گرت. ئەمەش ناونیشان و پلەی حیزبییانە.

ناو	تەمەن	خەڵکی	کۆلیج	پلەی حیزبی
١ـ ربیع توفیق قاسم	١٩٦١	الاردن	العلوم	ــــ
٢ـ لوی احمد رفاعی	١٩٦٣	الاردن	التربیه	ــــ
٣ـ محمد هایل ممدوح	١٩٦٢	الاردن	التربیه	ــــ
٤- ایاد اکرم الحبلونی	١٩٦٣	=	الهندسه	ــــ
٥- سامی حمد العوده	١٩٦٢	=	الزراعه	ــــ
٦- خالد عبد المعطی	١٩٦١	=	التربیه	ــــ
٧- عونی عسی برهم	١٩٦٢	=	الاداب	ــــ
٨- فرحان محمد فرحان	١٩٦١	=	العلوم	ــــ

****

١- سلام عبدالجبار طاهر	١٩٥٩	الانبار	الزراعه	نصیر متقدم
٢- عجاج شحاده حمودی	١٩٦١	التامیم	التربیه	نصیر
٣- وعدالله سعدی عبدالله	١٩٦٠	موڵل	التربیه	عضو
٤- علی قاسم مربوش	١٩٦١	بغداد	الاداب	نصیر
٥- عامر فاڤل داود	١٩٦٣	دیالی	التربیه	نصیر متقدم
٦- ابراهیم محمود جاسم	١٩٦٢	دیالی	التربیه	نصیر

٧- يائر سامی فرج	١٩٦٠	بغداد	التربيه	نصير
٨- نمير ناطم عبدالجبار	١٩٦٢	بلّره	التربيه	نصير
٩- باسم عبد عباس	١٩٦٠	ديوانيه	التربيه	نصير
١٠- اسعد فائق عبدالحافط	١٩٥٨	بلّره	التربيه	نصير متقدم
١١- عبدالنالّر عواد مليك	١٩٦٢	بلّره	التربيه	نصير
١٢ـ سعد مرزوك حسن	١٩٦١	كربلاء	التربيه	نصير
١٣- لّاحب مهدى محمد	١٩٥٩	بغداد	التربيه	عضو
١٤- عبدالكريم رحيم رستم	١٩٥٨	ديوانيه	العلوم	نصير
١٥- اياد لّاحب هاشم	١٩٦٢	بابل	الزراعه	نصير
١٦- سامی لّاحب لّفوك	١٩٦٠	بغداد	الهندسه	نصير
١٧- عبدالكريم اباهيم حمود	١٩٥٨	بغداد	التربيه	نصير
١٨- زياد طارق على	١٩٦٢	الانبار	الهندسه	نصير
١٩- عامر حميد سليمان	١٩٦٢	بغداد	علوم	نصير

سەرنج: زۆربەی خوێندکارە بەعسییەکان، لە کۆلیجی پەروەردەن!. (هەلّۆ بەرزنجەیی)!!..

جەماوەری بەشەرەف و ستەمدیدەی کورد

ئەگەرچی ئێمە تەنها حەکەم و دادوەرێکمان هەر جەماوەری زەحمەتکێشی کوردە و بەس.... ئەوەی دەیکەین ئەرکێکی پیرۆز و پێویستی سەرشانمانە. نە چاوەڕوانی ئافەرین و نوقلانەین ، نە دزە خونجینە و « میزاجی پرتەقالّی» داگیرکەرە و بودەلانیشمان بەلاوە مەبەستە، بەلاّم بۆ ئەوەی کەس کاوێژی « نان و پیاز» مان پێوە نەکات و بازرگانی سوکانە و بێ ئابڕوانە بە خواست و ویست و مەسەلە ڕەواکەمانەوە نەکرێت. بە پێویستمان زانی لە بارەی چنیەتی و شێوە و جۆر و مەبەست لە بە بارمتەگرتنی ئەو قوتابیە بەعسییانەدا ڕوونکردنەوەیەک بخەینە پێش چاوان:

١ـ ئاشکرایە ئەوەی بەعسی بێت، جا فەرمانبەر، مەلا، قوتابی، سیخوڕ، ئەمن هەرچییەک بێت بەعسییە و لەشوێن و هەلّکەوتی خۆیدا دەوری جاسوس و ئەمنێک دەبینێ بەسەر جەماوەری گەلەکەماندا.

٢- چۆن »ئەمنی سیاسی« و » ئەمنی ئابووری« و » ئەمنی ناوخۆ و دەرەوە« هەیە ئاواش « ئەمنی ڕۆشنبیریی- الامن الیثقافی« هەیە.... تەنها جیاوازیان ئەوەیە ئەمانە لە بەرگی « نیلیی و خۆلّەمێشی« دان! ئەگەر وردی کەینەوە ئەمانە خەتەرترن

چونکە ئەمنی ڕەشۆکی ناتوانێ و بۆی نالوێ وەکو ئەمان چاودێری و دووی قوتابیە نابەعسییەکان بکەون.

٣ـ ئەمانە لە نێوان » ٤٥٠ « قوتابیدا هەڵبژێردراون و هەموویان بەدەمی خۆیان دانیان ناوە بەوەی کە لە پلەی « نصیر» بەرەو ژوورترن، کە دیارە پلەیەکی وا هەڵکشاو لە بەعسدا - جا هەرچییەک دەبێ با ببێ- دوژمنێکی سەرسەختی هەموو گەلی عێراقن!.

٤- ئەمانە لە پا و پارسەنگی گیرانی سەدان خێزانی پێشمەرگەدا گیراون، کە لە منداڵی شەش مانگەوە تا پیرەمێرد و پیرێژنی هەشتا ساڵە لەزیندانە ترسناکەکانی بەعسدا لەژێر دڕندانەترین چەرمەسەری و تۆقاندنی « دەروونی و جەستەیی/ نەفسی و بەدەنی» دان.

٥- قوتابییە ئوردونییەکان دژبوون و جموجوڵی داگیرکەرانەی سوپای « مەلیک حوسەین»ی خۆفرۆشی داگیرکەر لە کوردستاندا گیراون.

هەرچەندە هەندێ بێ بێ ئابڕوو و » مبتور« بۆ خۆبردنە پێشەوە و گێرەشێوێنی قاوی ئەوەیان داخستووە گوایە ئەمانە « فەلەستین» ین بن! وەنەبێ ئەمەش لە خۆشەویستی و دڵسۆزی فەلەستینیان و کوردەوە بکەن... چونکە ڕابووردووی خۆیان و دەورووبەریان لاپەڕەی زۆر ڕەش و پڕ شەرمی پەیوەندییان لەگەڵ « ئیسرائیل» دا هەیە!!... ئەمەش تەنها بۆ شێواندن و دڵ کرمێیی دەکەن...

جائێمە هەرزوو تەڵەی تەقیوی ئەوانەمان بەڕووی خۆیاندا تەقاندۆتەوە،کاتێ کە(فەلەستینیەکان) تکای ئازادکردنی قوتابییە ئوردونییەکانیان لە حیزبمان کرد ، وەکو ڕوویەکی دۆستانە بڕیارمان دا تکایان قبووڵ بکەین و بۆیان ئازاد کەین... لەگەڵ پیشاندانی بەڵگەیدەمی و دەستی ئەواندا کە« ئوردونین!!..

پێش ئەوەش بۆ ئەوەی کە دەریخەین« سەربەخۆیی» و « بڕوا بەخۆبوون» و « خۆییبوون» چۆن دەبێ:

یەکەم- بە توندی رەفزی ئەو تەماعانەمان کرد کە نرایە بەرمان بۆ بەکارهێنانی ئەم مەسەلەیە بەو جۆرەی لایەک دەیەوێ!! ڕەفزمان کرد.،کە ببینە پرد و خەڵکی تر بەسەرماندا بپەڕنەوە. بائەو پەڕینەوەیەش بۆ لیدانی بەعس بێت...

دووەم- ئەو مەرجەی دانرابوو بۆ کێشانەوەی سوپای داگیرکەری ئوردون لە کوردستان« نەک لە عێراق، چونکە لە« حەمرین» بەرەو خوار پەیوەندیدار نییە بە ئێمەوە!» گۆڕدرا بە « سڕکردنی / تجمیدکردنی»جموجوڵی ئەو سوپا داگیرکەرە. نەبادا - خێر خوایان- بەلایەنی چەوتیدا لێکدانەوەی بۆ بکەن... ئێمە لە کێشەی شەڕدا« گامان لە گاڕاندا نییە، تا پێی ڕۆڵەی خۆمانی بۆ بەفر بردوو بکەین»....

٦ـ مەرجمان بۆ بەردانی ئەو قوتابیانە بەردانی خێزانی گیراوی پێشمەرگەی کوردبووە. هەتا ڕازیش بووین بەوەی کە خێزانی پێشمەرگەی لایەنە شۆڕشگێڕەکانی تر بەربدەن و ئەوانەی (پاسۆک)بش هێڵنەوەهەرڕازین...

٧- بە فەرمی ئاگاداری میریمان کردۆتەوە، کە ئامادەین ئەو قوتابیانە بەربدەین بەو مەرجەی: ١٠٠خێزانی گیراو بەم جۆرەی خوارەوە بەر بدەن:

٢٠ خێزانی یەکێتی نیشتمانیی کوردستان
٢٠ خێزانی حیزبی شیوعی عێراق
٢٠ خێزانی پارتی دیموکراتی کوردستان
٢٠ خێزانی حیزبی سۆسیالیستی یەکگرتووی کوردستان
١٠ خێزانی کۆمەڵەی ڕەنجدەرانی کوردستان- کە باڵێکی یەکێتە-
١٠ خێزانی پاسۆک

/// چونکە ئێمە سەنگەر لە هیچ کوردێکی دڵسۆز جوێ ناکەینەوە\.

٨- ئاگاداری هەموو لایەنە سیاسییە شۆڕشگێڕەکانمان کردووە چ بەدەمی و چ بە نووسراوی فەرمی کە نوێنەریان بنێرن و چاومان پێیان بکەوێت... هەر پێشنیاز و بارێکی سەرنجیشیان لەم بارەیەوە هەبێت دەخرێتە پێشچاو و پێشوازی لێ دەکرێت...

بۆ هەر مەسەلەیەکی دیکەش هەروا دەکەین چونکە ئێمە« پێش ئەوەی هەر شتێ بین...کوردین» . حەزیش دەکەین دۆست و دوژمن چاک بزانن ئێمە بەتەنگ بەرژەوەندی ڕەوای نەتەوەکەمانەوە نەبێت، کە جووتە لەگەڵ بەرژەوەندی ورەوایی مرۆڤایەتیدا ، بەتەنگ هیچ شتێکی دیکەوە نایەین و بەتەمای ئەوەش نین سبەی بەعس یان هیچ داگیرکەرێکی دیکە باڵی ڕەحم و مەرحەمەتمان بەسەردا بکێشێ. تا یەک پۆستاڵی ڕەش لەم نیشتمانەدا مابێت، ئێمە لە جەنگێکی پیرۆزی مان و نەماندایین لەگەڵیاندا و چۆن بۆمان هەڵکەوێ و لە کوێ بۆمان هەڵکەوێ - ئەوەندەی بتوانین - دەست ناپارێزین.

ئێمە بەعسایەتی و زایۆنیزم لێک جوودا ناکەینەوە، کوردیش وەک فەلەستینی نیشتمان داگیرکراو و چەوساوەیە. ئەوان چۆن ڕەفتار دەکەن بەرامبەر بە داگیرکەریان، ئێمەش - نەک لەڕووی لاساییکردنەوە، بەڵکو لەڕووی ڕەوابینی ئەو ڕێبازە - هەمان ڕەفتار لەگەڵ داگیرکەرماندا دەکەین، چونکە بانی شۆڕشگێڕان یەک هەوایە... کێش بازرگانی پێوە دەکات، خوا بازاڕی بێ شەرمی بدات...

قوتابخانەی پاسۆک
وانەی سێیەم

"ئێمە سەربازی جەماوەرین کوێخای نین».

ئەی جەماوەری زەحمەتکێشی کورد...

کۆڕ و کۆمەڵی سیاسی و هەموو جۆرە ڕێکخراوێکی دیکەی کۆمەڵایەتی. هەر بەو نیاز و ناوەوە دەتوانێ جێی خۆی لە کۆمەڵدا بکاتەوە، کە بۆ خزمەتی کۆمەڵ و بەدیهێنانی ئامانجەکانی جەماوەر بەرز دەکەنەوە. هەریەکەی لەڕوانگە و دیدگایەکی تایبەتی و شێوە و جۆرێکی جیاواز و ڕێ و شوێنێکی دیاری خۆی لە کۆمەڵ نێزیک دەکاتەوە و هەوڵی ئەوە دەدات کۆمەڵانی خەڵکی لە دەوری خۆی خڕدەکات و سوود لە وزە و تواناییان ببینێ. دیارە ئەو کۆمەڵانەش کە لەسەر بناغە و بنچینەیەکی ڕاست دروستیش هەڵەنەچوون هەمان ڕێگا دەگرنەبەر. چونکە بێ بڕوای جەماوەر و پشگیری ڕەنجدەران و تینو تاوی زەحمەتکێشان، هیچ کۆمەڵێک ناتوانێ بە ئەرکەکانی خۆی هەڵسێ. کورد وتەنی (قسەش بێ دەسەڵاتە هەموو کەسێ تاقەتی بەسەردا دەشکێ).. و سۆز خواستی جەماوەر بەتایبەتی ئەگەر جەماوەرێکی زەحمەتکێش و رەنج خوراو و ژێردەستەی وەکو کوردیش بێت، ئەوا دەروازەی کۆمەک و پشتگیری بۆ هەر کەسێک دەخاتە سەر پشت. قسەیەکی خێری بۆ بکات و کەمێ لە ژان و مەینەتییەکانی کەم وەکات. بەڵام بواری ڕاست و چەوتی و دڵسۆزی و نادڵسۆزی و ناخ و ڕواڵەت و خزمەتگوزاری و قەڵەو کردن کار و کردەوە و ڕەفتار بەرهەمە. لەوانەیە هەر هێزێکی سیاسی بتوانێ بۆ ماوەیەک، جەماوەر چاوبەست بکات و چەواشەی بکات و لە خشتەی بەرێ، بەڵام تا سەر ناتوانێ ساختە و کەڵەک و درۆ و دەلەسەی بشارێتەوە و زوو بە زوو ڕووی ڕەش و ناڕەوای بۆ جەماوەر دەردەکەوێ.

بۆیە بە پێویستی دەزانین چەند کێشانە و پێوانەیەکی زانستی و ڕاستی مێژوویی تاقیکراوە هەیە، بیخەینە بەردەست جەماوەر. تا بتوانێ بیر و باوەڕ و دروشم و هەنگاو و هەڵوێست و بانگاشەی هەموو لایەک هەڵبسەنگێنێ و چی دی بە لاڕێیدا نەبەن. با جەماوەر خۆی ئاغای خۆی بێت، خۆی حەکەم بێت و کەس خۆی لێ نەکاتە دەم سپی و براگەورە و بیچەوسێنێتەوە و دایدۆشێ.

١ـ هەموو بیروباوەڕێک و دروشم و بیرکردنەوەیەک، پێویستە لە واقعی کۆمەڵگای کوردەوارییەوە هەڵقوڵابێ و دەستنیشانی کۆمەڵ و کێشەکانی جەماوەر و خواست و

ویستەکانی نەتەوەکەمان بکات. لەبەر ڕۆشنایی ئەو دەست نیشان و دیاریکردنانەدا چارەی ڕاست و دروستی خۆماڵی و کوردانەی بۆ دیاری بکات . بەو پێیە هەڵسوکەوت لەگەڵ کێشەکان بکات و بەو ڕێوشوێنە ڕاست و هەڵقولاوانەی میرات و کەلەپووری نەتەوایەتی کوردو تاقیکردنەوەکانی کورد و گەلانی چەوساوە و مێژووی پڕشکۆ و شەرەفی کورد چارەسەری کێشەکان بکات و ڕێ و ڕێبازی کوردانە بگرێتە بەر بۆ بەدیهێنانی خواستەکانی جەماوەر و جێبەجێکردنی ئامانجەکانی کۆمەڵ و گەیاندنی کۆمەڵ بەو قۆناغ و مەڵبەندەی مەبەستییەتی.

جەماوەری بەشەرەفی کورد...

هەر بیروباوەڕێک لەگەڵ ویست و خواستی دەروونتدا نەگونجا، بڕوای پێ مەکە و لەدەوری خڕمەبەرەوە. هەر داوا و فرمایشتێک هەستی نەتەوایەتی و کەسایەتێتی بریندار کرد و دژی وەستایەوە، دژی بوەستەرەوە و نەیەڵی ڕەگ داکوتێ. چونکە خۆرکەیە و دەداتە گیانت و ژیانت و مێژوو و چارەنووست.

هەر کۆڕ و کۆمەڵێک بە ئاشکرا و بێ فەندوفێڵ و عەوام هەڵخەڵەتێنە، دروشمی ئاوات و ئامانجەکانتی بەرز نەکردەوە و هەوڵی بەدیهێنانی نەدا، بزانە جادووگەرە و دەیەوێ دەستت بە زاخدا بکات.

هەرکەسێ ڕێزی لەخۆت و بیر و باوەڕ و کەلەپووری نەتەوایەتیت نەگرت پشتی تێکە و پەڕی کە و هەژماری دوژمنی بۆ بکە.

هەر لایەک خۆی لێ کردیتە کوێخا و دەم سپی و ویستی خۆی بەسەرتا بسەپێنێ و دەست درێژی ناڕەوای کردە سەرت بەری پێ بگرە و دژی بوەستە.

٢- هەرچی بیروباوەڕێک دەیڵێ و هەر دروشمێک بەرز دەکاتەوە و قەولێ بە جەماوەر دەدات، دەبێ لە بواری تاقیکردنەوە و هەڵسوکەوت و ڕەفتاردا جووت بێتەوە لەگەڵ واتەکاندا.

ئەوەی دەیڵێ، دەبێ ڕاست و بێ پێچوپەنا و پاسێر بێت. دەبی بە زمانی ڕەنجدەران و جەماوەری زەحمەتکێش بێت. جەماوەر لێی تێ بگات و بۆی قووت بچێ و بۆی بسەلمێندرێ، نابێ بە هاشە و هووشە و قسەی ناو کتێب سەر لە جەماوەر تێک بدرێت. نابێ جەماوەر وا لێبکرێت کە هیچ نازانێ و لەدنیا ناگا و مەبەستی خۆی پێ دیاری ناکرێت. ئەمە یەکەم هەنگاوی دەست بڕینی جەماوەرە . یەکەم بەردی بناغەی لادان و بازرگانی کردنە بە جەماوەرەوە. گەورەترین دیاردەی ساختە و خەڵک چەواشەکردن و ڕوونترین نموونەی درۆ و خۆسەپاندنە، ورە بەردانە بە جەماوەر... بڕوا نەکردنە بە ڕەنجدەران. خۆ بەزل گرتن و خۆسەپاندنە. ئەگینا گەورەترین و شارەزاترین و چاکترین مامۆستایەک، جەماوەری زەحمەتکێش و جوتیارانی کوردە. باشترین قوتابخانەیەک ناو

جەماوەر و کۆمەڵە. بڵندترین وانەیەک وانەی تاقیکراوە و ئەزموونی ڕەش و ڕووت و پیاوانی دنیادیدەیە. ئەفەندی و سەر ڕووت و سەر چەور کە دوو پیت و لەتێکیان خوێند ئیتر نابنە زانا و پیتۆڵ و ڕێ نیشاندەر و کتێب و نووسینش پێویستیان بە ڕاستکردنەوە و دەستکاری جەماوەر هەیە. جەماوەر خۆی دەزانێ دەردەکانی کامەیە و چی دەوێ و چی مەبەستە و خواستی چییە و چاریش کامەیە. کۆڕ و کۆمەڵی سیاسی دەبێ یارمەتیدەر و هاریکاری جەماوەر بێت، نەک پەلی بکێشێ. چونکە جەماوەر کوێر نییە پەلکێش بکرێت. جەماوەر تاقیکردنەوە و فرمایشتەکانیان خەزێنەیەکە، دەبێ هەمیشە خواست و گوزارش ڕاستی لێوە هەڵهێنجرێ!.

هەر دروشمێک بەرز بکرێتەوە دەبێ بۆ جەماوەر بێت و لە جەماوەرەوە بێت. دەبێ تیشکدانەوەی ویست وخواست و ئامانجیان بێت. دەبێ جەماەر خۆی گوزارشت لە خۆی بکات. دەبێ گوێ لە جەماوەر بگیرێ و بە قسەی بکرێت. دەبێ دروشمەکان دژی ویستی کۆمەڵایەتی و بوونی نەتەوایەتی و داواکاری کۆمەڵایەتییان نەبێت. دەبێت ڕێز لە هەستی خواناسی خەڵکی و داب و دەستووری چاک و سوودبەخشیان بگیرێ و شیرازەی کۆمەڵایەتی و ڕێزی بەرانبەر و سۆز و پیاوەتی و مەردایەتی نەپسێندرێ. دەبێ ئەو دروشمانە جووت بن لەگەڵ داواکاری کۆمەڵدا. دەبێ جەماوەر مامۆستا و داواکار بێت و ئێمە تەنها کار و چالاکی و خزمەتییانمان بگرینە ئەستۆ.

هەر قەولێ بە جەماوەر دەدرێت نابێ خەیاڵ پڵاوی و دەست بڕین بێت. دەبێ ئەو بەڵێنانەی بە جەماوەر دەدرێت بهێندرێنە دی. ماسی لە گۆمدا پێ نەفرۆشین. چەواشەی نەکەین. چاو بەستەکێی لێ نەکەین. دەبێ تێی بگەیەنین کە هەرچییەکی بۆ دەکەین و هەرچییەکی بۆ ساز دەکەین و بەڵێنی هەرچییەکی دەدەینێ، ماڵی باوکمان نییە و خێریان پێ ناکەین. مافی خۆیانە و ئەگەر وا نەبین درۆیان لەگەڵدا دەکەین و پەتی درۆش زۆر کورتە. زۆر جار دەستی جەماوەریان بڕیوە. زۆرجار بەڵێنی درۆیان داونەتێ، بەڵام جەماوەر لەوە هوشیارترە، بە تەپڵی هەموو کەسێ هەڵپەڕێ. ئەوەی درۆ لەگەڵ جەماوەردا بکات هەر خۆی ڕیسوا دەبێت. نابێ بەهەشتییان بە درۆ لەسەر ئەرز بۆ دروست کەین، دەبێ چی ڕاستە ئەوەیان پێ بوترێ.

٣- هەر بیروباوەڕێک خۆی نەبەستێتەوە بە کێشەی ڕاستەقینە و بەردەستەکانی جەماوەرەوە، فیقەنەی خەڵکی تری لێدایەوە و بەسەر واقعی نەتەوەکەدا بازی دا، درۆ لەگەڵ خۆی و جەماوەردا دەکات. تین و وزەی جەماوەر بە فیڕۆ دەدات و چەواشەی دەکات و سەری لێ تێک دەدات... تووشی لاشەڕ و شەڕی ناوەختی دەکات. مەسەلە بنەڕەتی و خواستە بەرچاو و ڕەوا و ڕاستەقینەکانی لە کیس دەدا و زیان بە بوون و مان و مافی دەگەیەنێ...بۆیە دەبێ کێشەکانی کۆمەڵگای کوردەواری وەکو هەیە و

بەو تایبەتکارییەی هەیەتی بەرچاو خرێت و شی بکرێتەوە و دەست نیشانی لایەنەکانی بکرێت و بەپێی ئەو شیکردنەوە و لێکدانەوە کوردانەیە چارەسەری بۆ بدۆزرێتەوە. نابێ خۆی بە جەماوەر بچێنرێ و ئامادە کرێت بۆ دروێنەی خۆی، چونکە نە خۆی دەچێنرێ و نە دروێنەش دەکرێت. دەبێ بە ڕەچەڵەکی کێشە ڕاستەقینەکانیدا بچینە خوارێ و بە یارمەتی و کۆمەکی جەماوەر لە کێشەکانی بگەین.

دەبێ دەرمانی کوردی بۆ دەردی کوردی بدۆزینەوە، دەبێ بە کەرەسەی کوردی بینای فکر وماڵی کورد بکەین. دەبێ بە بیروباوەڕی کوردایەتی جەماوەر گۆشت کەین و خۆمان فێرکەین پڕ چەک کەین. دەبێ بۆ کورد و جەماوەری زەحمەتکێشی کورد بژین و بمرین.. دەبێ کورد بین پێش ئەوەی هیچ شتێکی دیکە بین.

٤- هەر بیروباوەڕێک ڕێز لە دیاردەی کۆمەڵایەتی و بڕوا جەماوەرییەکان نەگرێت و هەوڵی قوڵکردنەوە و پاکژکردنەوەی نەدات و لایەنە چاک و خێرخوازەکانی بۆ خزمەتی کورد بەکار نەیەنێ و جەماوەر لە ڕووە نەرێنییەکانی ڕزگار نەکات، نەدەتوانێ تێکەڵی کۆمەڵ بێت و نە کۆمەڵیش بڕوا و متمانەی پێ دەکەن. پێویستە ڕێز لە داب و دەستووری چاک و پێشکەتووی کۆمەڵ بگیرێ.

پێشمەرگەی پاسۆک... پێشمەرگەی کورد...

لێستاوە جەماوەر فێرکە و بیخەرە سەر ئەو بارەی کە هەمیشە مەسەلە بنەڕەتییەکانی خۆی لە دەستی خۆیدا بێت کەس خۆی لێ نەکاتە کوێخا و دەم سپی. چونکە هەرکاتێ ڕاسپاردەی بەسەردا سەپێندرا و "بریکاری" لێ وەگیرا و شتی بووە "ئەڵتەرناتیڤ" ی مەسەلەی لەدەست دەچێ و دەکەوێتە بەر ڕەحمەتی دیکتاتۆرییەتیەوە و دەبێ دە ئەوەندە قوربانی بدات تا لەدەست مێردەزمەی (ڕاسپێردراو و بریکار و ئەڵتەرناتیڤ) رزگاری دەبێت. ئا ئەمەش نێرکی هەموو دیکتاتۆرێتی و خۆسەپاندنێک و بووە لە مێژوودا و گەورەترین قۆرتی بەردەم هەموو شۆڕشێک بووە. با ئێمەی کورد هەر لێستاوە نەتەوەکەمان لەم هەژدیها١٠٠ سەرە بپارێزین. لەدەست بێگانە و داگیرکەرانی ڕزگاری نەبێت تا کوردێ بچەوسێنێتەوە و سواری ملی نەبێت. ئەگەر ئەگەر جەماوەر بەو گیانە پەروەردەکەین، مل بۆ داگیرکەش نادات. بەڕاستی(ئازادی و یەکسانی) مان بۆی دەوێت و ڕێ لە خۆمان و خەڵکیش دەبڕینەوە، کە سبەی ڕۆژ لە کەللە سەری ئەوان بەندیخانەی نەفس بڕیان بۆ دروست کرێ و ڕەحمەت لە کفن دزی پێشوو بکەن.

جەماوەری بەشەرەفی کورد تۆش وریا بە، لە بنەوە کەنددڕت نەکەن و بەدەستی خۆت تەوقی ئاوریشمیی دیلییەتیت نەکەنە مل. ئێوە هەموو شتێکن و کەس بێ ئێوە هیچی پێ ناکرێ و بۆ سەرناگرێ . قولی ڕەش و سپی لە بواردای کرداردا تاقی کەنەوە.

هەر بژین بۆ کورد....

بانگێ .....لە سەنگەری پاسۆکەوە

هاووڵاتییەکەم، هاونەتەوەکەم هاوژان و چارەنووسەکەم

مرۆڤ لەسەریەتی بەپێی بەهرە و هەڵکەوتی، ڕۆڵی خۆی لە کۆمەڵدا ببینێ. چونکە بوون هەڵتۆقیووی ڕێکەوت و دەسەڵاتێکی کوێرانە و هەڕەمەیی نەبووە و ڕەنگرێژ و هۆشێکی ڕەها و بڵند. هەر لەسەرەتاوە(لەبەر هەرچی حیکمەتێ بوو بێت با دوورە دەستی مرۆڤیش بێت) بەری و شوێن و بۆ مەبەستێکی قووڵی قووڵتر لە مانای ژیان و مانەوەش پەنجەی پیرۆزی لە ئەزەلەوە بۆ ئەبەد نەخشی کێشاوە. خودا دەفەرمووێ (ئەرز و ئاسمانمان بۆ گەمە دروست نەکردووە). بۆیە هەر کاتێک لە کۆمەڵدا خانەی خۆی نەدۆزیوەتەوە. ئەوەی لەسەریەتی نەیکا و بەو ڕێچکە دیارییە یەزدانییەدا ڕەو نەکات و پێڕەوی دەستوراتی سروشتی یەزدان کرد نەکات. لە بوون و خۆی هەڵدەگەڕێتەوە و بەدەستی خۆی بوونی مرۆڤیی خۆی هەڵدەوەشێنێتەوە و دەخلیسکێتە پلە نزمەکانی بوونەوە. (پەلەی ژیان) کە دەستووری هەرگیز نەگۆڕ و بنج داکوتاوی قوڵایی دەروون و بوونی مرۆڤی سەر ئەم گۆی زەوییەیە، بووە و دەبێت وەکو حیزبمان لەسەرە دێڕی خۆیدا دیاری کردووە. ئەو پەلە و هەڵپەی ژیانەش تەنها لە چوارچێوەی ژیانی کۆمەڵایەتیدا، ئاسۆی مرۆڤانەی خۆی وەردەگرێ. کاری بە کۆمەڵکردن و دەست دانە دەستی یەکتر و خۆ ڕێکخستن خەسڵەتێکی مرۆڤانە و ڕێچکەیەکی مێژوویی و ئەوپەڕی کاریگەری و زامنی سەرکەوتن و بردنەوەیە. ئەگەرچی (مرۆڤ گەورەیی ژیانی خۆیەتی وەک تاکی لێهاتوو و خێرخوا سوارچاکی ئەم مەیدانەیە و شوێن دەستی دیارییە). لە هەموو گۆڕانێکدا "تاک" بووە و دەبێ کە ڕێچکە بۆ "تاک"ە ئاساییەکانی دوای خۆی شکاندووە و چاوی کردوونەتەوە و بۆ ڕۆشناییەکی ڕوونتر یان پەلی کێشاون بۆ هەڵدێرێکی ملشکێن.

- لە پرۆگرامی حیزبمان - بەڵام هەموو "تاک"ێکی ڕێچکەشکێن لە ئامێزی کۆمەڵێکەوە و بە بوونی کۆمەڵەوە ئەو ڕێچکەشکێنییەی کردووە و ڕەنگی داوەتەوە. ئەگەر تاکە ئاساییەکانی دەوری خۆی دووی نەکەوتنایە، شوێنەواری وەکو خەتی سەر ئاو دەکوژایەوە. ئیمڕۆش بار و هەل و مەرجی پێشکەوتووی کۆمەڵایەتی، بارێکی وای هێناوەتە پێش، کە بێ جۆرێک لە جۆرە هەڵکشاوەکانی ژیانی کۆمەڵایەتی کە (ڕێکخراو

و پارت و کۆمەڵەی سیاسی) یە. تاک ناتوانێ ئەو ڕۆڵەی خۆی ببینێ و شوێن دەستی لە ژیاندا دیاری بێت، هەر لە کۆنیشەوە ـ ئەگەرچی شانە و کۆبوونەوە و ئابوونە، چی و چی پارتانە نەبووە ـ بەڵام جۆرێک لە جۆرەکانی ڕێکخستن و هەڵکشاوی و داکشاوی و گوم بوون هەر بووە. سەرنج بدە ئایینەکان، قوتابخانە فەلسەفییەکان، ڕێچکە ئەدەبی و هونەرییەکان .... هتد.

ئێمە وەک (پارتێکی نەتەوەیی سۆسیالیستی ئازادیخواز)، لەسەرمانە کۆمەلانی کورد هۆشیار بکەینەوە و بانگ ڕاهێڵین، بۆ ئەو تاکە کوردانەی بەهرە و هەڵکەوتنێکی تایبەتی و بەژنە باڵایان هەیە، بۆ ناو ڕیزەکانی حیزب، تا بتوانن بە ئەرکی مێژویی میللی خۆیان هەڵسن و تەمی بیروباوەڕی بێگانەی زیان بەخش و تاعونی فیکریی سەرلێشێواو و نەگونجاو و دەسەڵاتی ماکی و مینۆکی و فیکری بێگانە و داگیرکەر لە کوردستان دا بڕەوێنینەوە و جەماوەری کورد بخەینە ئاستی ئامانجە مێژووییەکانی حیزبەوە کە (ڕزگاریی و یەکگرتنەوە و ئازادی کوردستانی گەورە و نەهێشتنی هەموو دەسەڵاتێکی ماکی و مینۆکی و هزری بێگانەی زیانبەخشە لە کوردستاندا و دامەزراندنی کۆمەڵگایەکی سۆسیالیستانە بۆ چوونیەکی و یەکسانی نەتەوەی کورد و بەگژداچوونی هەموو جۆرە دادۆشین و چەوساندنەوە و ڕاو و ڕووتێک لە ژێر هەر ناوێکدا بێت و بۆ پێدان و پێشکەوتنی هەموو بەهرەیەکی سوودبەخش. ئامانجە کاتییەکانمان کە(ئەوپەڕی مومکینە لە زەمەنێکدا) لە خزنەتی ئەم ئامانجە سەرەکییەدایە.

دیارە هەموو کوردێکی هۆشمەند و بە ڕوومەت و دڵسۆز لەسەریەتی، هاوبەشی ئەم کاروانە پیرۆزە کوردانەیە بکات و با چی دی لەسەر ئەستۆی خۆمتکردن و بێدەنگیی نەتەوەییە ئازادیخوازەکانی کورد، ناکوردانەی پووچەڵ لە کوردستاندا تەراتێن نەکەن. با پەند و وانە لە گەلانی دیکە و خۆمانەوە وەرگرین. دەبینین چۆن لە زۆربەی وڵاتانی ـ بەناو ڕزگاربووشدا. ڕۆڵەکانی لەبەر زەبری چەوساندنەوەی هزریی پێشێلکردنی مرۆڤایەتی مرۆڤدا، پەنا دەبەنە بەر بەتاڵی و بۆشایی ئاوارەیی کوشندە و ئەوانەی دەشمێننەوە، ڕۆژی١٠٠ جاران لەدەوری مەرگ دەگەڕێن. با لە ئێستاوە ئێمەی نەتەوەیی چاکی مەردایەتی و تێکۆشانی لێ هەڵکەین تا پاشەڕۆژ بەر نەحلەتی نەوە چەوساوەکانمان نەکەوین.

بۆیە داواتان لێ دەکەین کە شوێنی دیاری خۆت وەدۆزیت و زنجیری گومان و وەستان و متبوون بپسێنی و وەکو کوردێکی خاوەن بەهرە خانەی خۆت لە ڕیزەکانی جەنگاوەرانی نەتەوەییدا بدۆزیتەوە. مێژوو چۆن فێرمان دەکات کە ئەوانەی بە دیار هەلی بێ دڕک و داڵدا هەڵدەتووتێن، دەبێ هەر خۆیان بخۆنەوە و چۆنیش(تاک) ی وا هەبووە لە ژاندا خۆی دۆزیوەتەوە و ڕووی مێژووی گۆڕیوە. ئەگەر ئەو تاکە هەڵتەکێن و بیناکەرە (متفرد)ەش نەبێ خۆ لە زەماوەندی مەرگی دوژمن و ژیانی کوردایەتیدا، ڕوومەت و ئابڕووی دەست گرتنت دەبێ. دە ئینجا چ ڕوومەتێ/ شەرەفێ لەمە بڵندترە؟ هەرگیز بڕوا ناکەین کەسی هۆشمەند دەست بە هەلی زێڕینی ژیانییەوە بنێ.

ئێمە بەئەرکی خۆمان هەستایین و لەدەرگامان دایت، جا یان ئەوەتا دەروازەی داخراوت لەسەر ژیان دەکەیتەوە، یان هەروا بەشەتەک ماوی دەمێنیتەوە لەهەردوو حاڵەتاندا بۆ مێژوو وەڵاممان دەوێت.

هەربژین بۆ کورد

هێزی پێشمەرگەی پاسۆک

***** ئەوەی نەتوانێ بۆ کورد بمرێ ناشزانی بژی*****

تاریک... و ... ڕوون...

ـ تاریک.. ئێمە لە تورکیا دەژین کە زیاتر لە هەموو وڵاتانی دنیا ئازادی تێدایە هەیە. لەم وڵاتەدا تەنیا تورک ئاغا و فەرمانڕەوایە. ئەوانەی ناچنەوە سەر ڕەگەزی خاوێنی تورک تەنیا هەقێکیان لە لای ئێمە هەیە، هەقی ئەوەی کە خزمەتکاربن، هەقی ئەوەی کە کۆیلەبن. با دۆست و دوژمنەکان ئەو ڕاستییە تێ بگەن، با کێوەکانیش لێی حاڵی بن.

مەحمود اسدی وەزیری دادی تورکیا

ڕۆژنامەی ملت ژمارە ١٧٥٥ی ١٩ی سبتامبەری ١٩٣٠

*ڕوون.. نەتەوەی کورد شانازی فەرهەنگێکی لە مێژیینەی هەیە، بەڵام داگیرکەرە بێگانەکان بەتایبەتی تورک و فارسەکان کە نەخشەی بێ شەرمانەی تواندنەوەی کوردیان بەدەستەوەیە، بەرهەمە فەرهەنگییەکانی کوردیان داگیرکردووە یان لەناویان بردووە.

ئەنسکلۆپیدیای گەورەی سۆڤێتی

بەرگی ٢٤ لاپەڕە ٩ «وشەی کورد»

ـ تاریک.. لەهەر جێیەک سەرنێزەی تورک هەبێ، مەسەلەی کورد نییە.

ڕۆژنامەی "وقت" ی تورکی ٧ ی مای ١٩٢٥.

*ڕوون.. بەمجۆرە تورکەکان تازە لە خەباتی ڕزگاریخوازی خۆیاندا سەرکەوتبوون، دەستیان کرد بە لێدانی ئەو کوردانە کە لە ڕێگای خۆیاندا خەباتیان دەکرد. بەڕاستی سەیرە، نەتەوەیەک کە تادوێنێ بەرگری لە مافی خۆی دەکرد، ئێستا دەستدرێژی بکاتە سەر مافی نەتەوەیەکی تر و خەباتی ڕزگاریخوازی بکاتە خەبات بۆ ژێر دەستکردنی گەلانی تر. ساڵی ١٩٢٩ ڕاپەڕینێکی دیکەی گەلی کورد هەڵگیرسا. بەڵام ئەویش لانی کەم بۆ ماوەیەک دامرکایەوە. بەڵام کێ هەیە بتوانێ میللەتێک لەناوبەرێ، کە لەسەر وەدەستهێنانی مافی خۆی موکوڕە و ئامادەیە نرخی ئەم ئازادییە بدا؟

جەواهیر لال نەهرۆ ئاوڕێک بۆ لای مێژووی جیهان

❊❊سەربازی ون❊❊
پێشکەشە بەگیانی قوربانیانی شاری

قەڵادزێ و هەڵەبجەی خوێناوی

کە وەفدێ دەچێتە شوێنێ،
بۆسەر گۆڕی سەربازی ون،
تاجەگوڵێنەیەک دێنێ.
❊❊❊
ئەگەرسبەی
وەفدێ بێتە وڵاتی من،
لێم بپرسێ:
کوانێ گۆڕی سەربازی ون؟
دەڵێم:
گەورەم!
لەکەناری هەر جۆگەیێ،
لەسەرسەکۆی هەر مزگەوتێ،
لەبەر دەرگای
هەر ماڵێ هەر کڵێسەیێ،
هەرئەشکەوتێ،
لەسەر گابەردی هەر شاخێ،
لەسەر درەختی هەر باخێ
لەم وڵاتە:
لەسەر هەر بستە زەمینێ،
لەژێر هەر گەزە ئاسمانێ،
مەپرسە، کەمێک سەرداخە و
تاجەگوڵیبەکەت دانێ!
❊❊❊❊❊

له كەلەپووری شۆڕشگێڕانەی کاژێک

. بەبۆنەی یادی ڕسکانی .

١ـ کاژێک پێی وایە دەردەکانی کورد هەموو ئەچنەوە سەر یەک بنچینە و ئەبێ لە بنەڕەتەوە تیمار بکرێن. لەبەر ئەوە بڕوای تەنیا بەو چارەسەرکردنەیە کە ئەگاتەوە سەر ڕەگوڕیشەکە. کەواتە بڕوای بەهیچ چارەسەرییەکی کاتی و ڕووکەش نییە. هەر لەبەر ئەوەیە بڕوای تەنیا بە بەکارهێنانی هێزە و بەهیچ جۆرێک بە کرداری ڕواڵەتانە و کەم و کورت و نیوەناچڵی، وەک نوێنەر هەڵبژاردن بۆ پەرلەمانی بێگانان و نووسینی پرۆتستۆنامە و ئیمزا کۆکردنەوە و متمانەکردن بە سەربەستی دیموکراسییانە نییە. چونکە پێی وایە هەموو مافێک کە بە زۆر زەوت کرابێ هەر بە زۆر ئەسێندرێتەوە.

٢ـ کاژێک داگیرکەرانی کوردستان هەموو بە یەک چاو تەماشا ئەکا و کوردستان تەنیا بە موڵکی کورد ئەزانێ و ئەبێ کورد هەرخۆی فەرمانڕەوا بێ لە کوردستاندا. لەبەر ئەوە بڕوای بەو برایەتییە درۆزنەیە نییە کە لە ڕێگەیەوە سەروەت و سامانی بەتاڵان ئەبرێ و لە کەمترین مافی مرۆڤانە بێبەش ئەکرێ. لەبەر ئەوە فەرمانڕەوایی هەموو ناکوردێک بەسەر کوردستاندا، بە کارێکی شەرعی ئەزانێ.

٣ـ کورد خۆی خۆی ڕزگار ئەکا لە ڕێی بیروباوەڕێکی پاکی کوردایەتییەوە لەبەرئەوە کاژێک هەر پشت بە کورد ئەبەستێ و بڕوا بە هیچ بێگانەیەک ناکا و هەرکەسێ بڵێ « بێگانە کورد ڕزگار ئەکا»، یان بە ساویلکە یان بە دوژمنی دائەنێ. چونکە ئاشکرایە کە بێگانەیەک دەوڵەت بۆ کورد دروست بکا لە هیچە زۆر بەئاسانی لێشی ئەسێنێتەوە.

٤ـ کاژێک ڕێزی هەموو نەتەوەیەک ئەگرێ بەو مەرجەی چاونەبڕنە/ تەماع نەکەنە کوردستان. هەروەها بەتەماش نییە کە ئەو کەمە نەتەوانە بتوێنێتەوە کە لە کوردستاندان بەو مەرجەی ناپاکی لەگەڵ کورد و بیروباوەڕی کاژێک دا نەکەن.

٥ـ کاژێک حیزبی چینێکی تایبەتی نییە و بڕوای بە ئیمتیازاتی چینایەتی و بنەماڵەیی نییە و تەنیا بڕوای بەجیاوازی مێشک و لەش هەیە. لەبەر ئەوە بەربەرەکانی هەموو جۆرە «دادۆشین،قۆرخکردن و وەربەرهەمهێنانێک/ اسغلال و احتکار واستیمار»ێک ئەکا. واتا لەباری سەرنجی ئابوورییەوە حیزبێکی سۆسیالیستانەیە و باوەڕی تەواوی بەدادی کۆمەڵاتیی هەیە.

٦ـ کاژێک زۆر بە توندی ئەوەستێ بەرامبەر بەستنەوەی: ئابووری کوردستان بە ئابووری وڵاتە داگیرکەرەکانەوە و هیچ جۆرە پێشکەوتنێکی ئابووریانەی ناوێ لەسەر هەژماری دروستبوونی گیرفانی/ جیوب و بنکەی بێگانان بێ لە کوردستاندا.

مالآوا
چ زەخیرەیەکمان بۆ پاش ناوبژی خستووە؟!

وا قاوە و وا باوە ناوبژیکەر و ڕیش سپی لە موسڵمانانی ساختە و بێ دین و " وڵاتانی بێلایەن" ی لەئاست هەقدا کوێر و کەڕ بوو، "کۆرت فالدهایم" ی تەختەداری "دەوڵەتە یەکگرتووەکان ـ نەک نەتەوە یەک نەگرتووەکان ـ" "پاپا"ی قسە نەڕۆیشتوو و گەجەر و گوجەری دنیا جرت و فرتیانە، لەنێوان ئەم لاو و ئەو لا دەیهێنن و دەیبەن. دایدەتاشن و دەیخەنە سەر، پینەی دەکەن و هەڵی دەتەقێننەوە. هەنگاوێ لەمان و دوان لەوان ئەم بۆ پێشەوە و ئەو بۆ پاشەوە و باوەخولێ و گڕخواردن فەرتەنە و فەرتەنەیە!!. باسوخواستی "شط العرب"، "کەنداوی عەرەبی یان فارسی" !!. خەتی سەر مەرز و هێڵی سەر سنوور "ڕێکەوتنی الجزائر" و "دادگای ئیسلامی" ، " "خۆزستان یان عەرەبستان"، "ئەرزی عەرەب" یان "تەعدای عەرەب" ە" دوورگەی داگیرکراو" بەند و باوی "ڕۆستەم" و (خالد)،" قادسیە ـ لەدام" و "داستانی پاسداران»!..

«شا حوسێن" تۆپ دەتەقێنێ و "بنی لدر" لەسەنگەر سەر دەردێنێ درۆ دنیای پڕ کرد و لافاوی هەڵسا." شەیتان" و "کافر" و" طاغوت" و "بۆگەن" و "خەرەفاو" و "پەرپووت". هەر زاراوەیە و دەکات بە بندەستی زاراوەی بەرانبەرەوە. ئەم تا("تاران" ناوستێ و ئەو "بەغدا")... تەخت دەکات ئەمانە و هی تریش هەن خوا زیادیان کات و بەرقەرار و بەردەوام بن!!!

بەڵام...دەڵاڵییەک و ریش ماچ کردنێک، هەمووی دەکاتە نەخشی سەر ئاو دەمێنێتەوە؟!... بادانەوە بۆ سەر کورد تۆڵەی "عەبادان" و "خانەقین" لە کوردستان بسێنن!. خوێنی حوسەین و کراسی خوێناوی عوسمان لە ماڵی کورد دەربێنن.

ئەرێ ئەم فەرتەنەیە لەسەر "حوسێن"ە یان "هەریسە"ی کورد ؟!. وەکو دەڵێن، چ دەبێ با ببێ!.. ماویانە کاولی کەن؟!. تەڕ بوو کەی لەباران ترساوە؟!.

دیسانەوە بەڵام تاکەی خۆمان بدەینە دەست "قەدەر" و" بەرنامەیەک" نەبێت؟! تاکەی هەر بە تەڕی بمێنینەوە، بۆ خۆمان و ماڵە کاولەمان وشک نەکەینەوە؟!..

پرسیارێک و هەژمارێکە، جەماوەر لە یادتان نەچێت، لە هەموومانی بکەن و لە کۆڵمان مەبنەوە!!.